

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«_____» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Державні та місцеві фінанси»
на тему: Аналіз фінансової стійкості державного підприємства
Здобувачки групи Ф-91а Боряк Тетяни Юріївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Тетяна Боряк

Керівник к. е. н., доцент _____ Наталія Пігуль

Суми 2023

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів.....	7
Вступ.....	8
1 Фінансова стійкість державного підприємства: сутність, значення та чинники впливу	10
2 Методологія аналізу фінансової стійкості державного підприємства	15
3 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта» та аналіз його фінансового стану	20
4 Аналіз фінансової стійкості АТ «Укрпошта»	31
5 Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства	37
Висновки	47
Список використаних джерел	52
Додаток А Підходи щодо визначення сутності «фінансової стійкості»	58
Додаток Б Визначення типу фінансової стійкості за абсолютними показниками.....	60
Додаток В Відносні показники фінансової стійкості.....	62
Додаток Г Інтегральний підхід при аналізі фінансової стійкості.....	64
Додаток Д Загальна інформація про АТ «Укрпошта»	65
Додаток Е Фінансова звітність АТ «Укрпошта».....	66
Додаток Ж Аналіз ділової активності АТ «Укрпошта».....	70
Додаток И Абсолютні та відносні показники фінансової стійкості АТ «Укрпошта».....	71
Додаток К Методи оптимізації структури капіталу підприємства.....	73
Додаток Л Вплив факторів на прибуток від операційної діяльності та прогноз чистого доходу на 2022 рік.....	75

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів

- АФСДП – аналіз фінансової стійкості державного підприємства
- АФСП – аналіз фінансової стійкості підприємства
- ВК – власний капітал
- ДП – державне підприємство
- ФС – фінансова стійкість
- ФСДП – фінансова стійкість державного підприємства
- ФСП – фінансова стійкість підприємства
- ФРОД – фінансовий результат від операційної діяльності

ВСТУП

Нині економіка України знаходиться не на високому рівні можливо розвитку, що обумовлено певними викликами сьогодення. Пандемія, повномасштабне вторгнення росії на територію нашої країни негативно вплинули на діяльність без виключення всіх підприємств України. Оскільки державний сектор економіки є одним із головних джерел надходження податків у державний бюджет держави, що безпосередньо впливає на її соціально-економічний розвиток, варто приділи більше уваги фінансовому стану ДП.

Одним з важливих показників сталого фінансового розвитку господарюючого суб'єкта є забезпечення та утримування оптимального значення ФС. Багато підприємств України не спроможні повною мірою покривати зобов'язання за рахунок своїх фінансових ресурсів. Вони змушені залучати інші фінансові ресурси. Це означає, що спостерігається нестача власних фінансових ресурсів ДП та про їх залежність від позичкових коштів.

Отже, виникає нагальне питання щодо дослідження й комплексного АФСДП і при потребі, розробка й застосування заходів щодо її збільшення.

У свої наукових працях даній тематиці приділяли увагу такі відомі вітчизняні вчені-економісти, як І. О. Бланк, Г.В. Савицька, О. О. Терещенко, О. Я. Базилінська, Н. А. Мамонтова, І. І. Дахно, О. Г. Яковенко, О. Д. Шарапов, А. В. Матвійчук, М. Д. Білик, А. І. Ковальов, Ю. М. Тютюнник та інші. Питанням фінансової стійкості державних підприємств займалися і закордонні науковці. Не дивлячись на різноманітність та велику кількість досліджень вчених щодо вивчення даної категорії, актуальними залишаються питання фінансової стійкості державного підприємства, що перебуває під впливом дестабілізуючих факторів.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні теоретичних та практичних аспектів питання фінансової стійкості державного підприємства, а також пошуку шляхів її підвищення.

Поставлена мета передбачає вирішення ряду послідовних завдань, таких як:

- вивчення сутності ФСДП та її типів;
- дослідження факторів, які впливають на показники ФСДП;
- характеристика методології АФСДП;
- характеристика діяльності та оцінка показників фінансового стану

АТ «Укрпошта»;

- оцінка ФСДП;
- розробка й впровадження шляхів збільшення рівня ФСДП.

Об'єктом виступають фінансова стійкість державного підприємства «Укрпошта».

Предметом є сукупність фінансово-економічні відносини, що виникають при аналізі фінансової стійкості господарюючого суб'єкта.

Під час проведення дослідження теоретичних аспектів ФСДП нами були використано такі методи: монографічний, наукової абстракції та логічного узагальнення, спостереження, порівняння.

При аналізі показників фінансового стану та, зокрема, ФС господарюючого суб'єкта було застосований метод фінансових показників, групування, порівняння, факторний та графічний метод. Також використовувався метод спостереження з метою визначення проблемних аспектів функціонування АТ «Укрпошта». Крім того, для розрахунку прогнозованих даних ДП застосовували метод моделювання та прогнозу.

Інформаційною базою при написанні кваліфікаційної роботи стали законодавчі акти України, бухгалтерська та фінансова звітність АТ «Укрпошта», навчальні посібники, наукова література, періодичні видання, тощо.

1 Фінансова стійкість державного підприємства: сутність, значення та чинники впливу

У нинішніх обставинах ринкової економіки, яка характеризується своєю нестабільністю, підприємствам, зокрема і державним підприємствам, доводиться не лише функціонувати, а й забезпечувати стабільне становище, постійно підтримуючи свій фінансовий стан.

Недостатність власних фінансових ресурсів або значний обсяг позикових ресурсів підприємств України може обумовлювати їх фінансову нестійкість. Для уникнення банкрутства ДП, варто приділити увагу дослідженню терміну «фінансова стійкість державного підприємства». Дана категорія здійснює безпосередній вплив на платоспроможність та демонструє наскільки ДП є фінансово незалежним. Тому для успішної діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта в тому числі і ДП, проведення аналізу показників ФС є невід'ємною складовою.

Вивчення ФС, яка демонструє рівень фінансової незалежності аналізованого суб'єкта господарювання щодо забезпечення власним фінансовими ресурсами і їх використанням, є важливим завдань фінансового аналізу.

Державний сектор є надзвичайно важливою ланкою економіки країни, що першочергово впливає на економічний розвиток країни. Саме тому АФСДП є актуальним та важливим завданням сьогодення.

Задовільний рівень власних коштів ДП й результативне їх застосування з метою забезпечення достатньо стабільного виробничого процесу окреслюють як фінансову стійкість. Характерною її ознакою є позитивний баланс бюджету, формування і раціональне застосування фінансових засобів, а також незалежне керування ними під час основної діяльності ДП [27].

Незважаючи на безліч варіантів трактувань категорії «фінансової стійкості державного підприємства», серед науковців ще не має єдиної думки щодо визначення даного терміну. Питаннями ФСДП займалися такі відомі вітчизняні

вчені-економісти, як І. О. Бланк, О. О. Терещенко, О. Я. Базилінська, Н. А. Мамонтова, І. І. Дахно, О. Г. Яковенко, О. Д. Шарапов, А. В. Матвійчук, М. Д. Білик, А. І. Ковальов, Ю. М. Тютюнник та інші. Вивченням фінансової стійкості підприємств приділяли увагу у своїх працях і закордонні науковці. Думки вчених щодо тлумачення даної категорії хоч і мають схожі характеристики, проте різні, окремі із них наведені в додатку А.

Ряд вчених у наукових працях іноді прирівнюють ФС з іншими фінансовими індикаторами підприємства, а саме з такими як, платоспроможність чи ліквідність. У ході аналізу фінансової стійкості підприємства стикаються з питанням розподілу показників, тобто аналогічні коефіцієнти можуть відобразити не тільки як показник ФСДП, але й як інший. Таким чином, необхідно проаналізувати відрізняються дані дефініції, що зображені на рисунку 1.1.

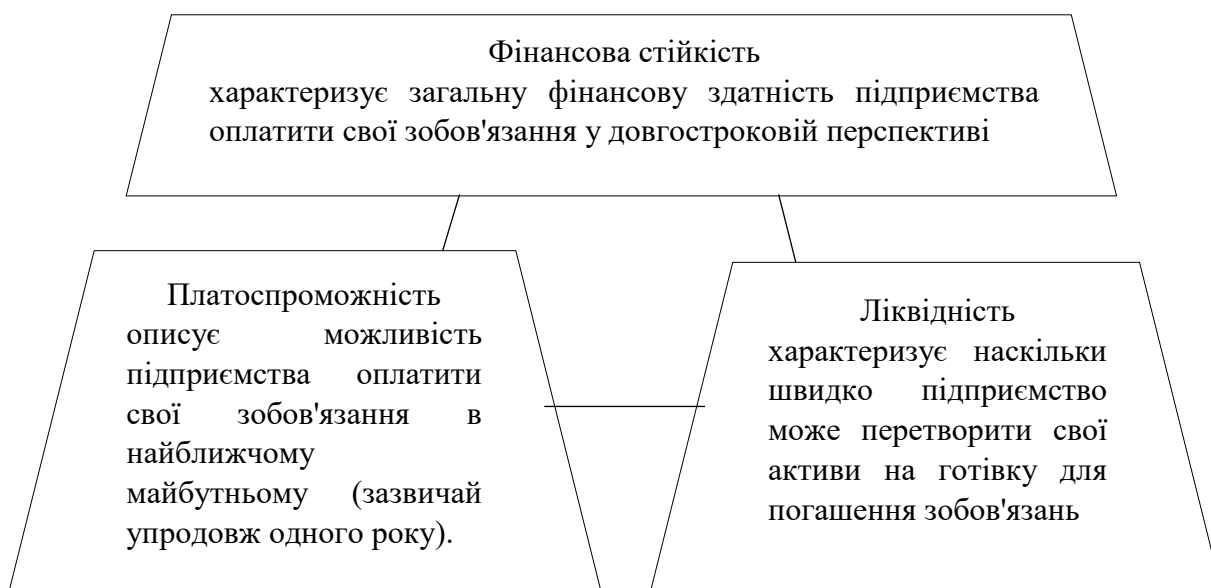

Рисунок 1.1 – Розбіжності сутності дефініцій «фінансова стійкість», «платоспроможність» та «ліквідність» [1]

Наведені категорії на рисунку 1.1, відрізняються своєю сутністю. Проте розглядаючи питання стосовно умов, що є обов'язковими при досягненні високого рівня ФСДП для його ефективного функціонування у довготривалій

перспективі, слід зазначити, що поняття платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості державного підприємства є взаємопов'язаними.

Узагальнивши існуючі дослідження, слід відмітити, що термін «фінансова стійкість» є багатограним, його сутність полягає у властивості суб'єкта господарювання демонструвати сталий розвиток ДП, вільно розпоряджатись фінансовими ресурсами та самостійно відповідати за своїми зобов'язаннями.

З метою більш детального дослідження сутності дефініції «фінансова стійкість державного підприємства» доцільно висвітлити характеристики, що дають можливість визначити зміст ФС, які наведено на рисунку 1.2.

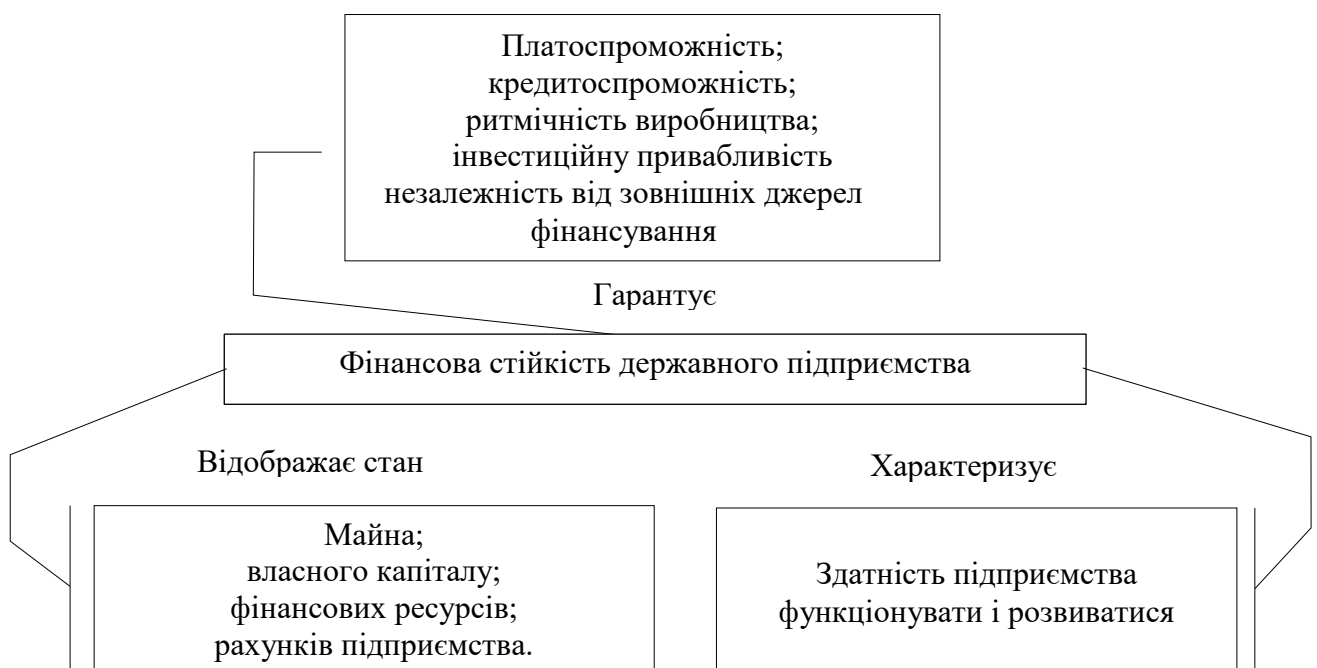

Рисунок 1.2 – Зміст фінансової стійкості ДП [20]

Дослідивши різноманітні твердження вчених щодо тлумачення терміну ФС та враховуючи існуючі її характеристики, можна зазначити, що на нашу думку, ФСДП – це такий фінансовий стан господарюючого суб'єкта, який гарантує його розвиток обумовлений збільшенням прибутку та достатнім рівнем платоспроможності під впливом дії зовнішніх і внутрішніх чинників на нього не тільки в короткостроковій перспективі, але й в майбутньому, за умови оптимального використання та дієвого управління фінансовими ресурсами.

Не дивлячись на те, що серед вчених-економістів немає спільної думки щодо питання сутності категорії ФС, проте всі зазначають гостру потребу у дослідженні чинників впливу на неї. Оскільки основною властивістю даної категорії є спроможність ДП ефективно здійснювати свою діяльність під дією екзогенного та ендогенного середовищ [19]. Найбільш важливі чинники, які впливають на ФСДП представлені на рисунку 1.3.

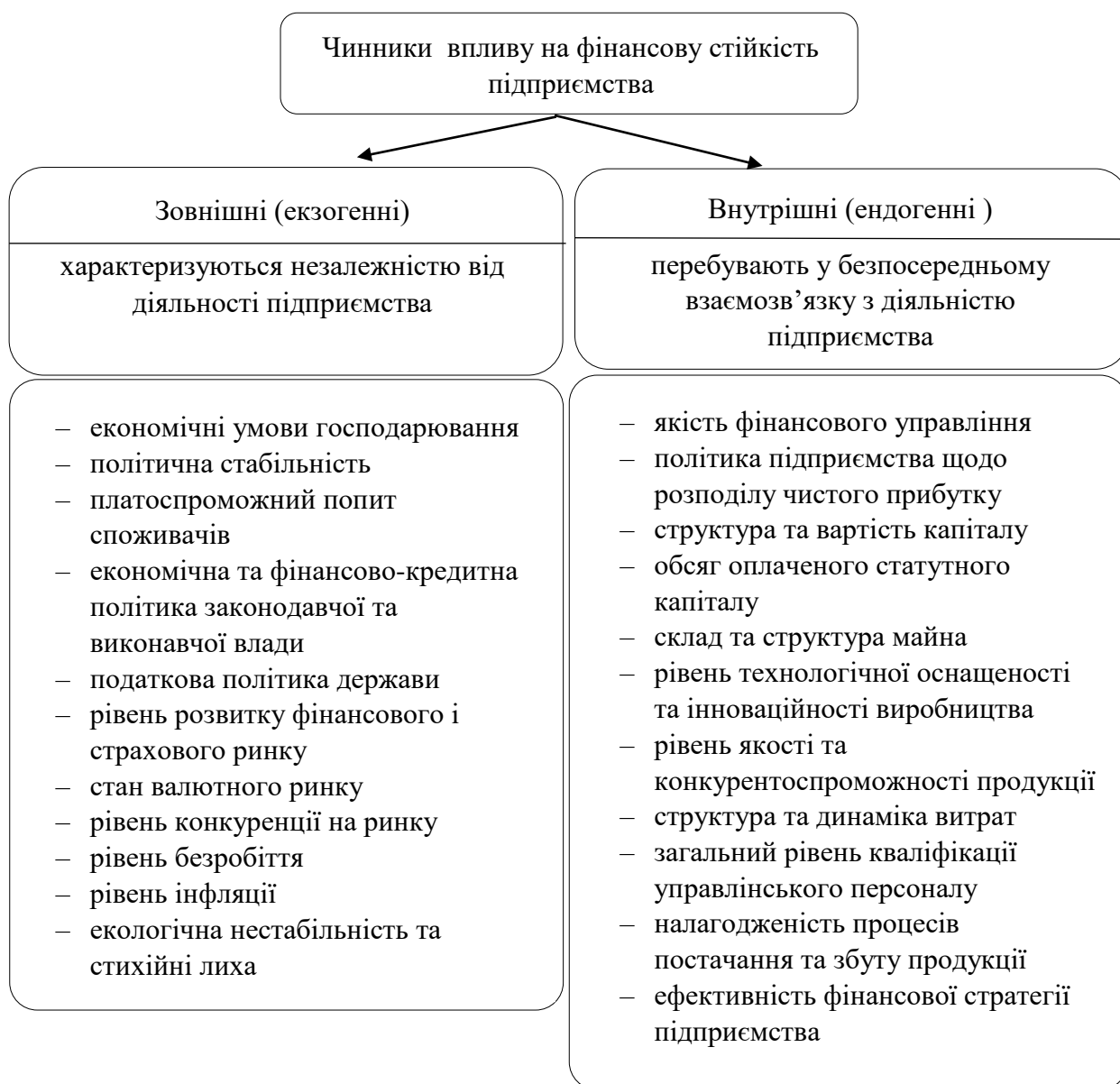

Рисунок 1.3 – Чинники, що впливають на рівень ФСДП [35]

У нинішніх обставинах, які склалися в нашій країні, дестабілізуючих характер мають зовнішні чинники на становище ДП, а саме на їх ФС. Тому тим

ДП, що прагнуть не тільки продовжувати функціонувати, але й не погіршити свої показники, варто постійно робити моніторинг діяльності, оцінювати ефективність своєї стратегії розширення бізнесу та досить швидко оновлювати її в контексті безпосереднього впливу внутрішнього й зовнішнього середовища на ФСДП [30].

Достатній рівень ФС є вагомим компонентом ефективної економічної діяльності, який має безпосередній вплив на ухвалення тих чи інших рішень пов'язаних з питанням розширення виробництва. До того ж, ФСДП може приваблювати інвесторів, що забезпечить приплив інвестицій. Ось чому основним завданням ДП є забезпечення й утримання високого рівня показників ФС.

2 Методологія аналізу фінансової стійкості державного підприємства

Пандемія та повномасштабне російське вторгнення на територію України є причинами загострення економічної ситуації в державі, при якій діяльність ДП без точної інформації щодо його рівня ФС просто неможливе.

З метою забезпечення достатнього рівня ФСДП є доцільним проведення детального аналізу його ФС. Це дасть можливість визначити наскільки швидко ДП може адаптуватися до нових викликів мінливого середовища, в якому воно перебуває, а також оцінити його спроможність до подальшого розвитку.

АФСДП є одним із важливих елементів при оцінці фінансового стану ДП. Даний аналіз являє собою розрахунок та оцінку ряду показників, що характеризують здатність державного підприємства ефективно використовувати фінансові ресурси.

Метою АФСДП є виявлення рівня спроможності ДП самостійно погашати свої зобов'язання. Показники фінансового стану є предметом АФСДП.

Для зручності сприйняття інформації основні завдання АФСДП наведені на рисунку 2.1.

Форми звітності виконують функцію бази даних для АФСДП. За допомогою використання інформації, яка наведена в них, можемо виконати певні завдання цього аналізу.

Варто зазначити, що для більш ґрунтовного та ефективного проведення АФСДП, зокрема і на ДП, слід дотримуватися певних послідовних дій, які наведені на рисунку 2.2.

Розглядаючи представлену нижче послідовність дій під час проведення АФСДП, необхідно обрати один із підходів АФСДП.

У науковій літературі не представлено єдиного підходу для дослідження ФСДП через мінливість екзогенних та ендогенних факторів, які безпосередньо чи опосередковано відображаються на фінансовій ситуації ДП.

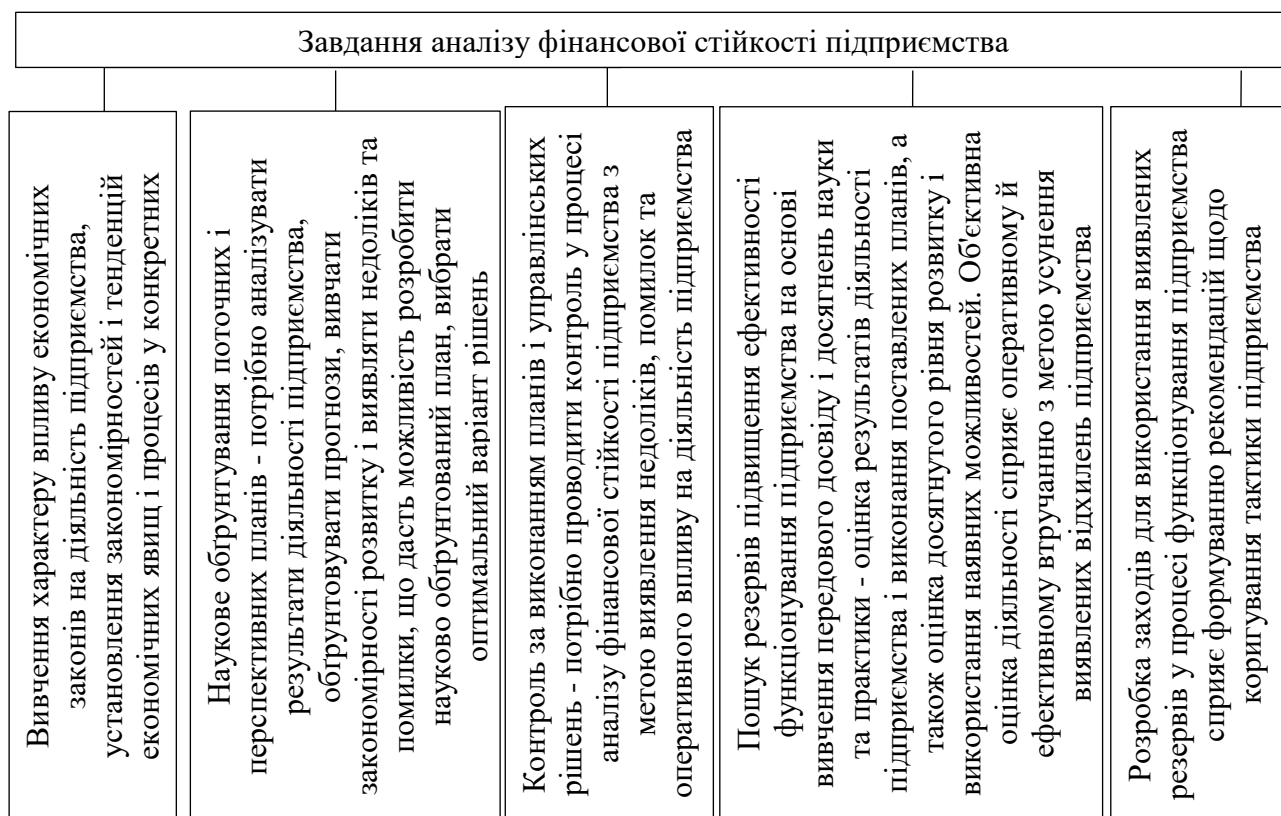

Рисунок 2.1 – Основні завдання аналізу фінансової стійкості ДП [23]

Проте, основними загальноприйнятими методами, які варто розглянути при вивченні методологічних аспектів АФСП є метод абсолютних показників та метод відносних показників.

Перший метод, який ми розглянемо передбачає аналіз абсолютних показників. При використанні даного методу, першочерговим завдання є визначення тримірного показника типу ФСДП. Для цього нам необхідно розрахувати ряд показників джерел формування витрат та запасів, які наведені в додатку Б (табл. Б.1) [22].

Показники, що вказують на існування джерел формування запасів дорівнюють тим показникам, що демонструють ступінь забезпеченості джерелами формування цих запасів. Саме за рахунок цих даних розраховується тримірний показник типу ФС.

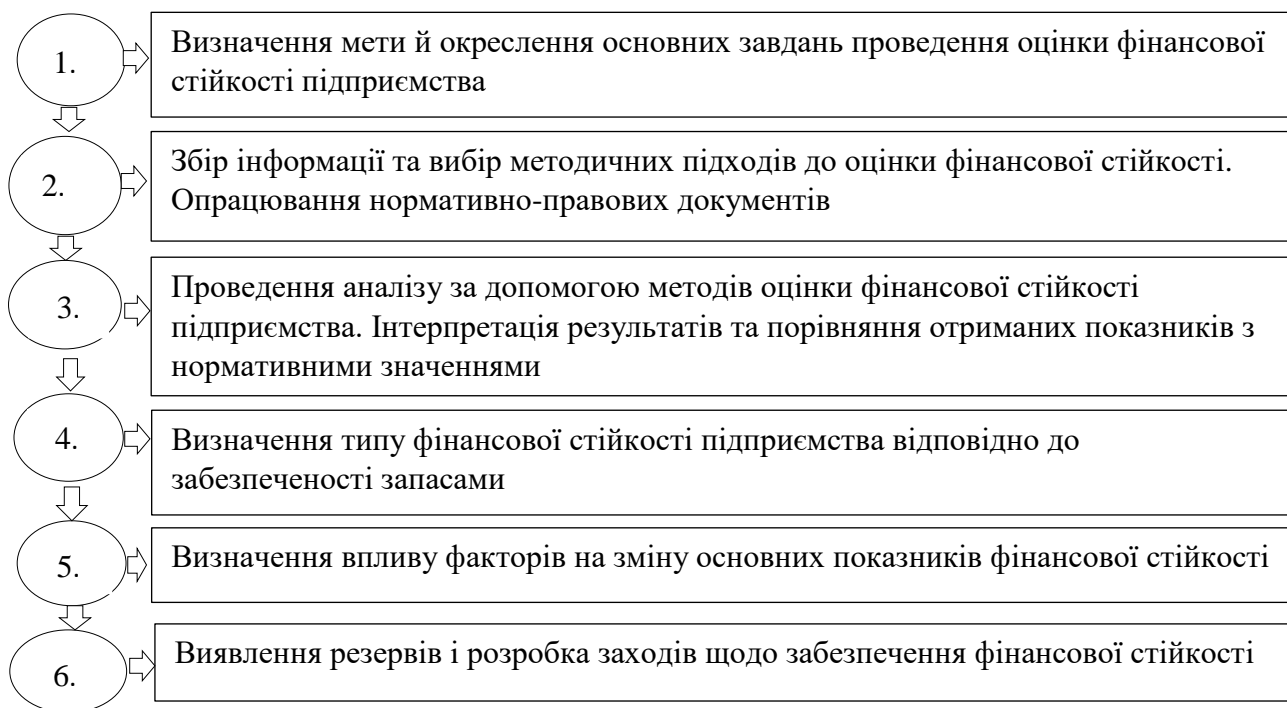

Рисунок 2.2 – Алгоритм проведення аналізу рівня ФСДП [12]

ДП продовж своєї діяльності може демонструвати різний рівень ФС, що представлений чотирма типами. Для того, щоб з'ясувати який із типів ФС притаманний підприємство варто розрахувати коефіцієнти, що представлені в додатку Б (табл. Б.2) [22].

Можливо виокремити чотири типи ФС, які охарактеризовано на рис.2.3.

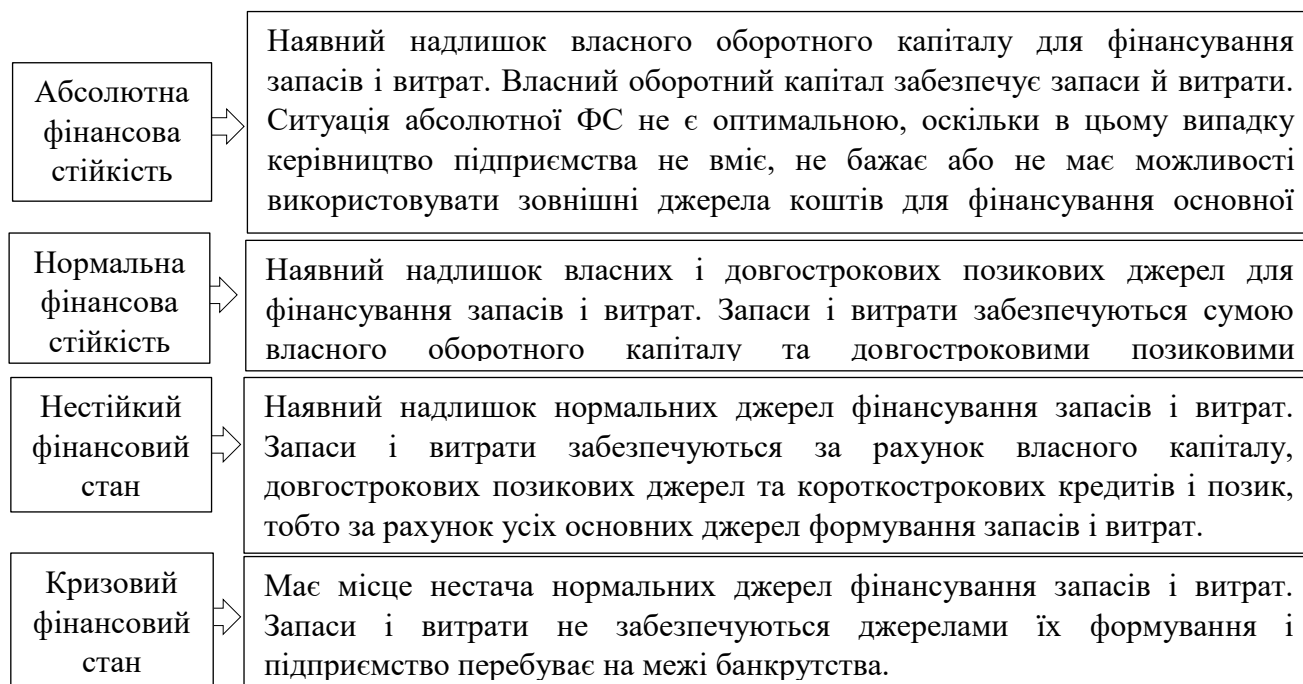

Рисунок 2.3 – Характеристика типів ФСДП [23]

Крім методу абсолютних показників, слід розглянути й систему відносних показників. Переважна більшість ДП проводить саме такий аналіз ФС, бо він є більш універсальним. Його суть полягає не лише в розрахунку відносних показників, а й в порівнянні їх з нормативними значеннями та їх зміни в динаміці [3].

При проведенні АФСДП використовують дві групи відносних показників, що продемонстровані на рисунку 2.4.

Рисунок 2.4 – Розподіл відносних показників при АФСДП [19]

Формули розрахунку вищезгаданих коефіцієнтів наведено в додатку В.

Варто звернути увагу на ще один підхід проведення АФСДП, а саме на інтегральний метод. Всі компоненти показників під час розрахунку інтегрального

значення вивчаються у взаємозалежності з іншими складовими, що є особливістю інтегрального методу.

З метою розрахунку інтегрального показника потрібно дотримуватися запропонованого нижче алгоритму, що представлений на рисунку 2.5.

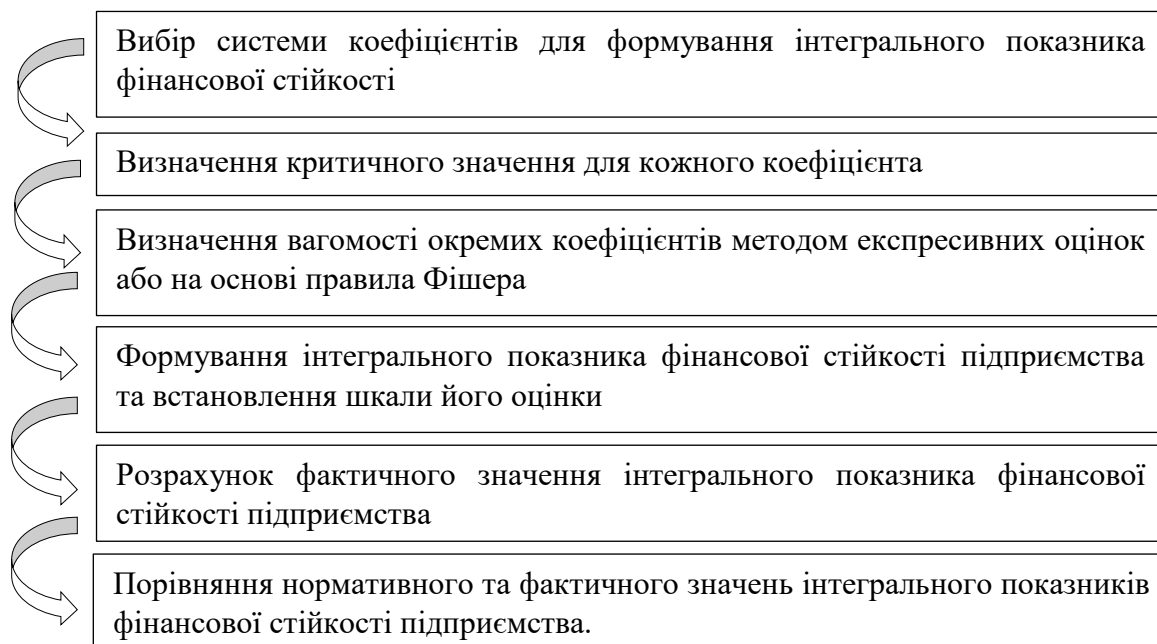

Рисунок 2.5 – Алгоритм розрахунку інтегрального показника ФС [14]

За допомогою цього методу ми групуємо ДП за рівнем ризику неповернення залучених ресурсів на основі коефіцієнтів, що представлені в балах, які характеризують ФСП. Для більш зручного сприйняття інформації, система показників, що характеризують ФС наведена в таблицях додатку Г.

Концентруючи увагу на методології АФСП, слід зазначити, що ефективною можлива лише комплексна оцінка, яка ґрунтується на комбінуванні наведених вище підходах. Впровадження такої діагностики дозволить встановити не тільки загальне уявлення про динаміку показників фінансового стану ДП в контексті ФС на даний момент часу, а й дозволить встановити тип підприємств, до якої відносяться ДП та спрогнозувати події, що відбудуться при зміні рівня ФС.

3 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта» та аналіз його фінансового стану

Акціонерне товариство «Укрпошта» – це ДП поштового зв'язку. Усі акції підприємства перебувають у власності держави, що представлена Міністерством інфраструктури України. З 1947 року «Укрпошта» є членом Всесвітнього поштового союзу.

Від 4 жовтня 2001 року Законом України «Про поштовий зв'язок», іншими законами України, нормативними актами Всесвітнього поштового союзу, а також Статутом підприємства регламентується діяльність АТ «Укрпошта» [21].

ДП було створене у 1947 р., а з 1994 року здійснює свою діяльність після реорганізації самостійно як Українське державне підприємство поштового зв'язку. Лише наприкінці 2018 року дане підприємство змінило назву на Акціонерне товариство «Укрпошта». Загальна інформація наведена в Додатку Д.

Організаційна структура ДП складається з двох рівнів, що сформовані за функціями. На першому рівні знаходиться керівництво організації підприємства, на нижчому рівні – структурні підрозділи, філії.

Наразі ДП має в своєму складі 28 філій, кожна з яких має відділення поштового зв'язку. Це більше ніж 11 тисяч стаціонарних та близько 500 пересувних відділень по всій території України.

Для АТ «Укрпошта» головною метою його функціонування є отримання прибутку через виконання поштових послуг.

На сьогоднішній день крім послуг поштового зв'язку «Укрпошта» надає фінансові та інші послуги як і фізичним особам, так і підприємствам різних організаційно-правових форм і форм власності. В цілому, це приблизно 50 видів послуг, що надаються споживачам АТ «Укрпошта», а саме: поштові, кур'єрські, електронні та банківські послуги, також грошові перекази, послуги поштових скриньок та інше [21].

Основою ефективного функціонування ДП є всебічний аналіз його фінансового стану, на основі якого можна виявити певні ризики та сформулювати шляхи їх уникнення. Тож, виникає необхідність в детальній оцінці фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта».

На основі звітів, які наведені в Додатку Е АТ «Укрпошта» за 2017–2021 рр. нами проаналізовані показники фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта», які наведені на рисунку 3.1.

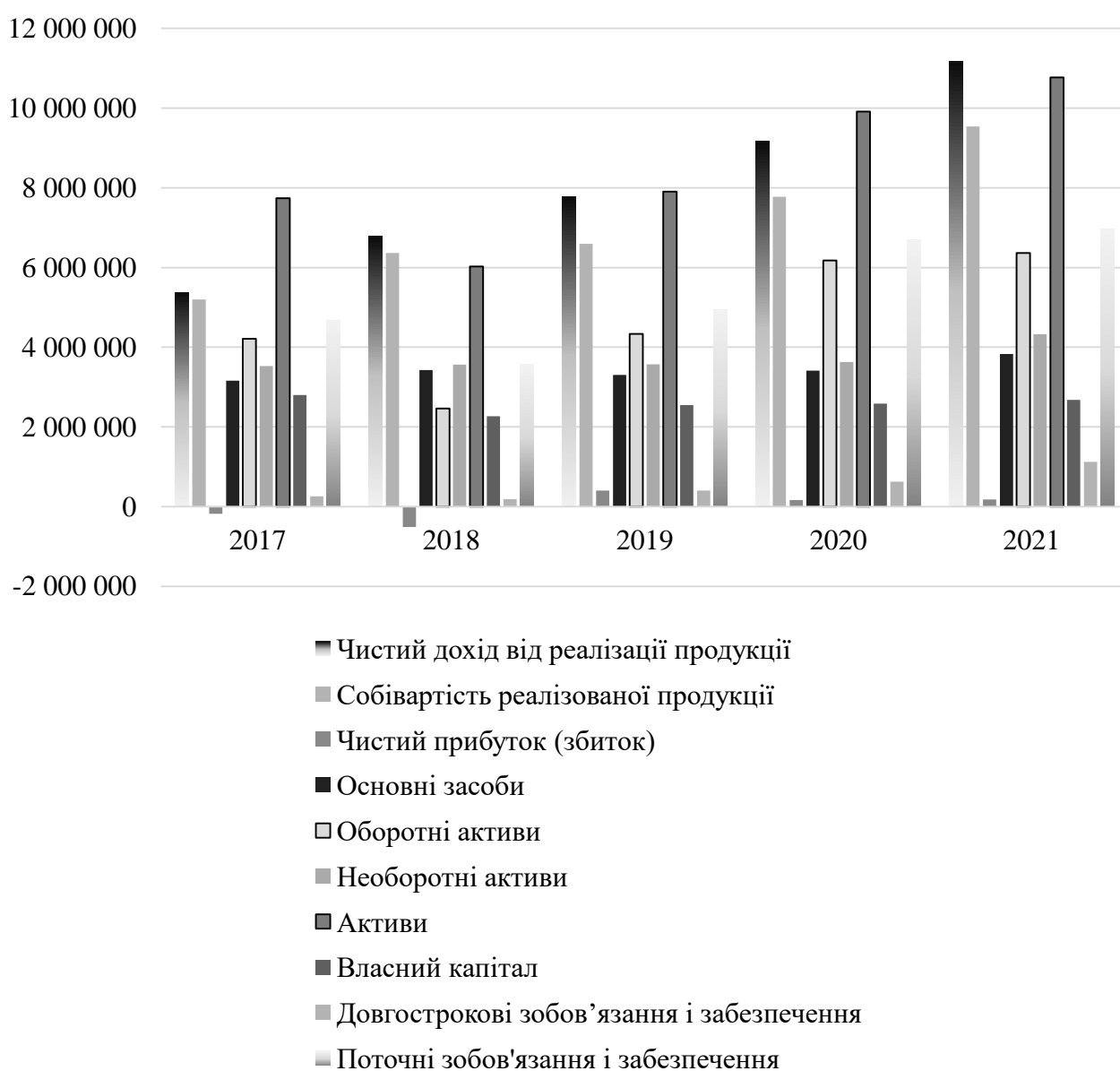

Рисунок 3.1 – Основні показники фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта» за 2017-2021 рр.

На основі даних діаграми, слід зазначити, що впродовж досліджуваного періоду спостерігаємо збільшення суми чистого доходу від реалізації продукції АТ «Укрпошта» на 5804433 тис. грн і у 2021 році становить 11181686 тис. грн., темп приросту становить 107,94%. Загалом цей показник демонструє збільшення обсягу продажів послуг та продукції на підприємстві.

Показник собівартості наданих послуг має чітку тенденцію росту. Так, у звітному році даний показник дорівнював 5198099 тис. грн, що на 4338326 тис. грн. більше ніж у 2017 році. Така динаміка обумовлена зростанням витрат на реалізацію послуг АТ «Укрпошта».

Дані рисунку 3.1 свідчать, що у 2017 р. та 2018 р. ДП було збитковим і сума збитку склала 177480 тис. грн та 507781 тис. грн. відповідно. Така ситуація може бути наслідками фінансово-економічної кризи. Ситуація покращилася у 2019 році і з того періоду АТ «Укрпошта» стало отримувати позитивний фінансовий результат, який у 2021 році дорівнював 183582 тис. грн., що свідчить про те, що дане ДП є прибутковим а також це може вказувати про збільшення масштабів діяльності ДП.

На кінець 2021 року вартість основних засобів збільшилась на 670601 тис. грн. з 3160356 тис. грн. у 2017 р. до 3830957 тис. грн. у 2021 р., отже, темп приросту становить 14,56%. Такі зміни свідчать про позитивні зміни у діяльності ДП, зокрема спостерігається підвищення виробничого потенціалу.

Вартість оборотних активів на ДП за останні 5 років зросла на 2152593 тис. грн., а необоротних активів – на 802203 тис. грн. Таким чином, обсяги активів АТ «Укрпошта» збільшились на 3030439 тис. грн., що свідчить про позитивну динаміку, зростання потенційної вартості ДП.

Якщо аналізувати необоротні активи АТ «Укрпошта», то можемо зауважити, що дані свідчать про стале збільшення їх суми з року в рік. Так станом на кінець 2021 року їх сума сягає 4327306 тис. грн., що на 802203 тис. грн. більше ніж у 2017 році, що може вказувати на перспективи ДП щодо збільшенні основної своєї діяльності.

Загалом активи за аналізований період збільшились на 3030439 тис. грн. й у 2021 році їх сума складає 10767634 тис. грн.

Показник ВК протягом 2017-2021 рр. зменшився на 120870 тис. грн., й у 2021 р. дорівнює 2 677 889 тис. грн., що в подальшому може негативно вплинути на інвестиційну привабливість ДП, оскільки така динаміка може призвести до фінансової залежності АТ «Укрпошта».

Якщо аналізувати довгострокові зобов'язання, то можемо зазначити, що впродовж аналізованого періоду їх обсяги значно збільшились. Так, у 2021 році довгострокові зобов'язання склали 1120498 тис. грн., що на 857848 тис. грн. більше ніж у 2017 р. Така тенденція свідчить про наявність залучених джерел фінансування.

Щодо поточних зобов'язань і забезпечень протягом 2017 – 2021 рр., то вони також значно збільшились на 2293461 тис. грн. й у 2021 році їх сума становить 6969247 тис. грн. і це вказує на збільшення фінансових зобов'язань АТ «Укрпошта».

Одним із способів попередньої оцінки показників фінансової діяльності АТ «Укрпошта» є порівняння темпів зростання деяких показників. Це можна зробити за допомогою використання в аналізі «золотого правила економіки» [16]. Найбільш оптимальним вважається співвідношення показників, що представлене на рисунку 3.2.

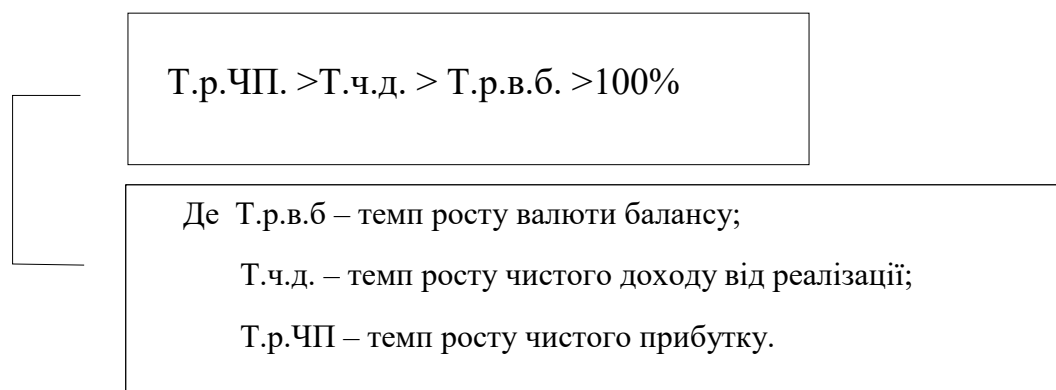

Рисунок 3.2 – «Золоте правило економіки» [16]

З метою більш зручнішого аналізу даних показників за 2017-2021 рр. наведемо їх на рисунку 3.3

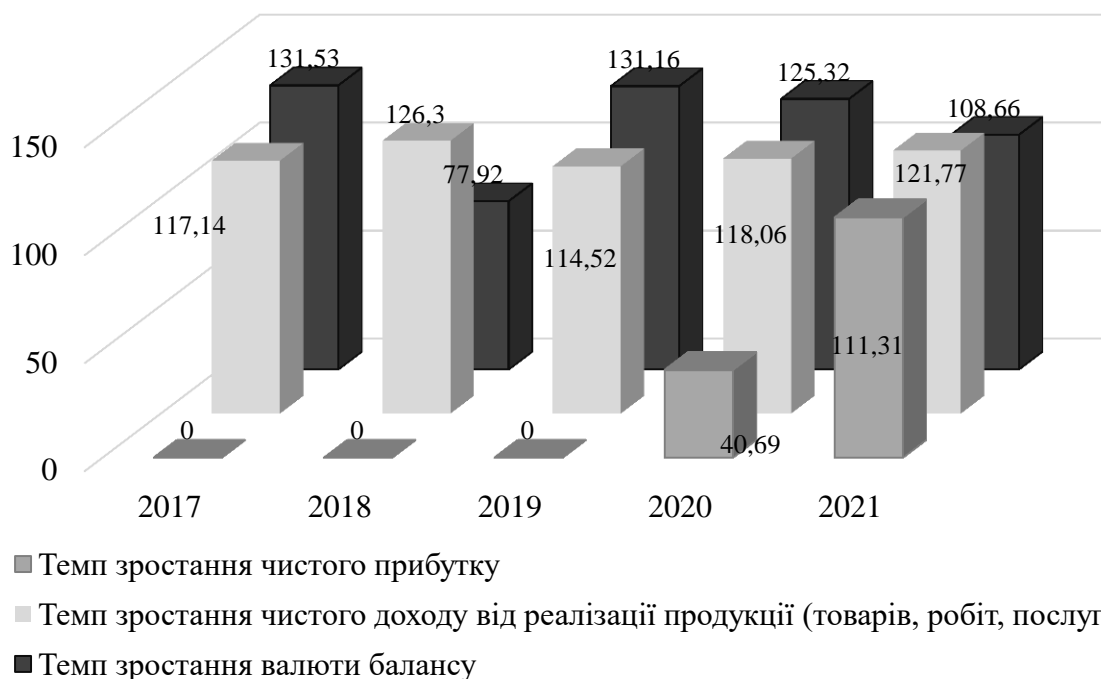

Рисунок 3.3 - Темпи зростання валюти балансу, доходу від реалізації та чистого прибутку АТ «Укрпошта» за період з 2017 –2021 рр., %

За отриманими результатами, можемо зробити висновок, що умови «золотого правила економіки» не задовольняються. Так, темпи зростання чистого прибутку не перевищували темпи зростання доходу від реалізації продукції ДП. В свою чергу темпи зростання доходу не перевищували темпи зростання валюти балансу. Це спричинено неефективним використанням майна АТ «Укрпошта». У 2017-2018 рр. підприємство отримало збитки, отже показник темпу росту чистого прибутку ми не розраховуємо.

На основі фінансової звітності, доцільно провести оцінку показників фінансового стану АТ «Укрпошта» за останні 5 років.

Спершу проаналізуємо майновий стан обраного нами підприємства. Результати дослідження наведені в на рисунку 3.4.

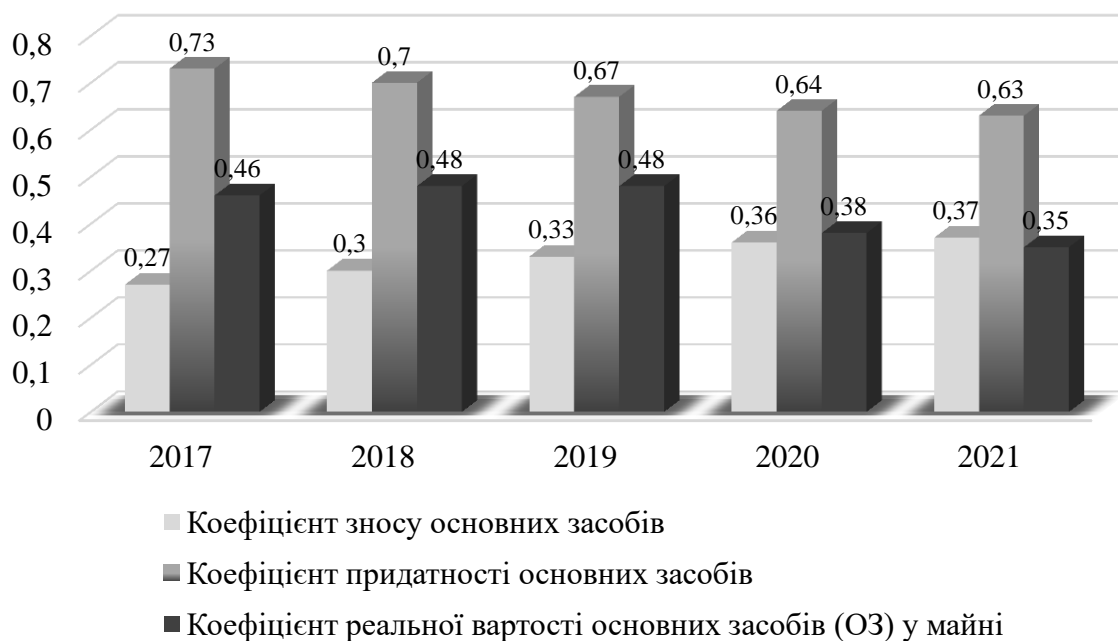

Рисунок 3.4 – Оцінка майнового стану АТ «Укрпошта» за 5 років

На основі отриманих результатів можна зробити висновок, що показник, який характеризує рівень зносу основних засобів на аналізованому нами підприємстві протягом 2017-2021 рр. відповідає його нормативному значенню і становить 0,37 у 2021 році, що більше на 0,1 ніж у 2017 році. Не зважаючи на те, що показник знаходиться в межах норми, проте стале збільшення може спричинити в майбутньому скорочення виробничого потенціалу АТ «Укрпошта».

Коефіцієнт придатності, що демонструє чітку тенденцію зменшення протягом аналізованого періоду. Так у 2021 році він становить 0,63, що на 0,11 менше ніж у 2017 р.

За аналізований період коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні не має чіткої тенденції. Так у 2017 році він становить - 0,46, у 2018 році - 0,48, а у 2021 зменшився до 0,35, тобто на 0,11 знизився в порівнянні з 2017 роком. Це свідчить про зменшення частки залишкової вартості основних засобів у загальній вартості майна ДП.

На основі балансу АТ «Укрпошта» розрахуємо показники ліквідності підприємства, що демонструють наскільки швидко здатне досліджуване підприємство перетворити активи на ліквідні кошти.

Проаналізуємо значення відносних показників ліквідності ДП, що представлені на рисунку 3.5.

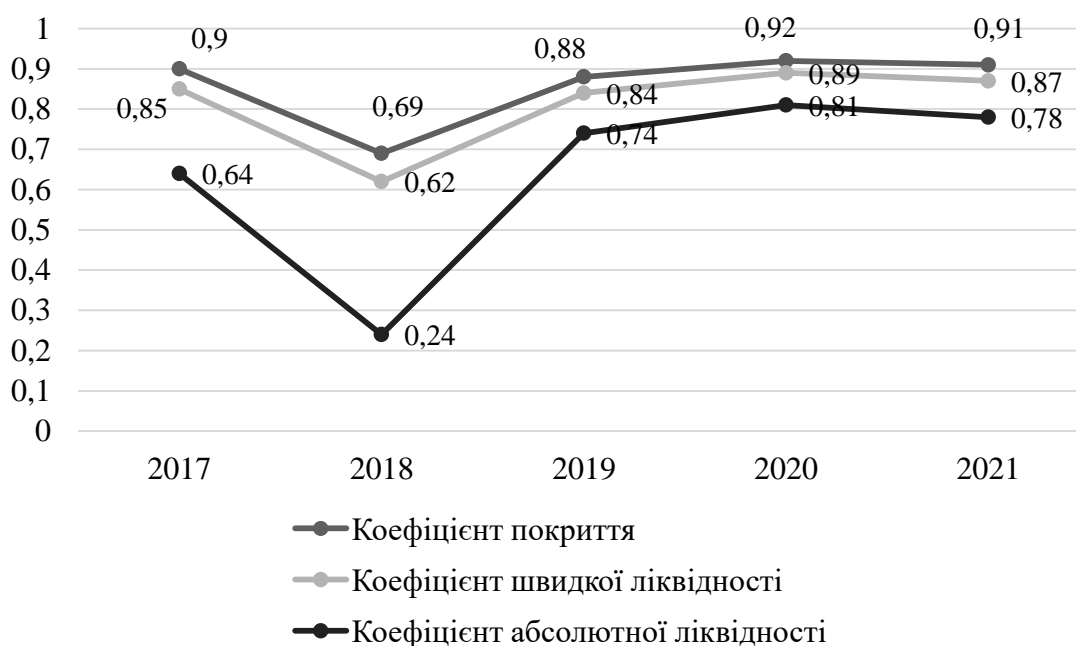

Рисунок 3.5 – Показники ліквідності АТ «Укрпошта»

Дослідивши відносні показники ліквідності, можемо зазначити що коефіцієнт покриття не відповідає нормі й у 2021 році становить 0,91. Це свідчить про те що АТ «Укрпошта» не вистачає власних оборотних активів для покриття поточних зобов'язань.

Що стосується коефіцієнту швидкої ліквідності, то протягом аналізованих років він перебував в межах норми. Так, у 2017 році індикатор дорівнював 0,85, а в 2021 році - 0,87, що свідчить про здатність державного підприємства сплачувати поточні зобов'язання у разі здійснення розрахунків дебіторами.

Показник абсолютної ліквідності ДП протягом досліджуваного періоду перевищував нормативні значення і у 2017 році склав 0,64, а у 2021 році. - 0,78. Це свідчить про значні обсяги грошових коштів на рахунку підприємства АТ «Укрпошта».

Якщо аналізувати такий показник як чистий оборотний капітал, то він є менший ніж норматив та має від'ємні значення (рисунок 3.6).

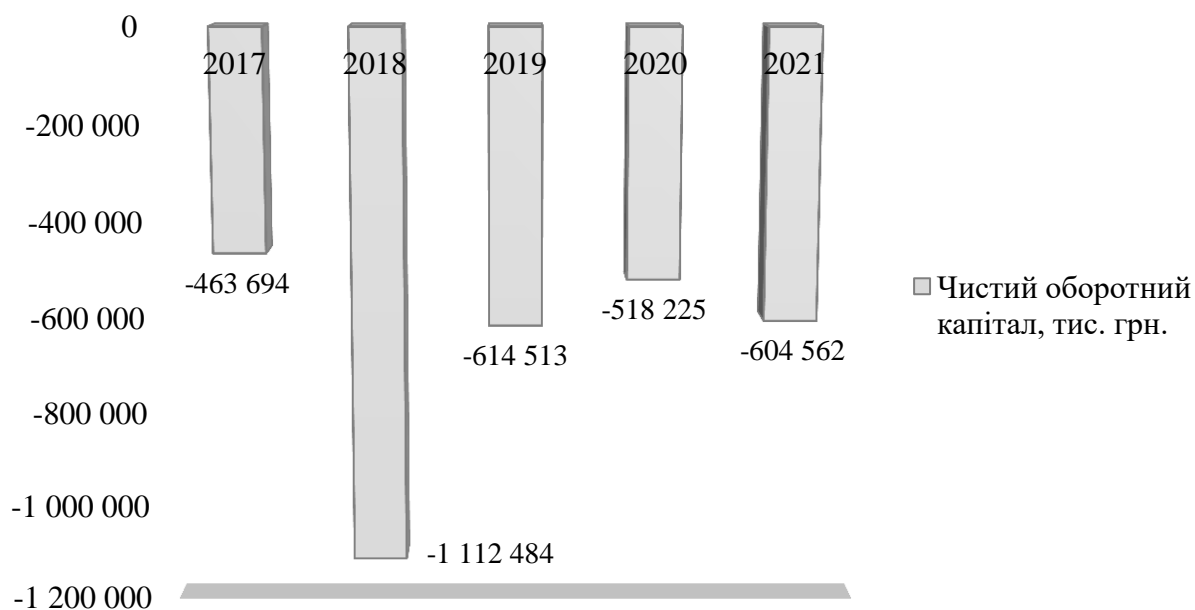

Рисунок 3.6 – Чистий оборотний капітал АТ «Укрпошта» за 2017-2021 роки, тис. грн.

Так, у 2017 році чистий оборотний капітал становить -463694 тис. грн., а у 2021 році він склав вже - 604 562 тис. грн. Такі результати розрахунку свідчать про недостатність на ДП оборотних коштів, які могли б погасити зобов'язання.

Дослідивши показники ліквідності, можна зробити висновок, що АТ «Укрпошта» є платоспроможним, але при цьому має недостатній рівень ліквідності. Однією з причин цього є надлишок грошових коштів на ДП, що пов'язано із специфікою діяльності суб'єкта господарювання.

Наступними показниками при аналізі фінансового стану є показники ділової активності АТ «Укрпошта» за 2017-2021 рр., які наведені в додатку Ж.

На основі даних таблиці, можна спостерігати збільшення такого показника, як коефіцієнт оборотності активів. Так, у 2017 році він склав 0,79, а у 2021 році збільшився на 0,29 пункти й становить 1,08, що є позитивним зрушенням у динаміці, оскільки при збільшенні обертання активів АТ «Укрпошта» збільшуються і доходи ДП.

Ще одним показником, який демонструє ефективність використання усіх активів на ДП є строк обертання активів. Даний показник має тенденцію до

зменшення і у 2021 році становить 337 днів, що на 125 днів менше ніж у 2017 році.

Якщо аналізувати показник оборотності дебіторської заборгованості ДП, то вона протягом 2017-2021 рр. збільшується і станом на кінець 2021 року становить 30,36, що демонструє позитивну динаміку змін. Що вказує на своєчасність розрахунків із постачальниками АТ «Укрпошта». До того ж, період обертання даної заборгованості зменшився на 40 днів і у 2021 році складає лише 12 днів.

Щодо коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості, то він протягом досліджуваного періоду скоротився до 7,88 що є негативним фактором і свідчить про те, що оплата коштів постачальникам протягом аналізованого періоду відбувається повільніше, й термін її обертання збільшується. Так у 2021 році строк обертання збільшився на 20 днів. Отже, такі зміни можуть негативно вплинути на фінансовий стан ДП.

У ДП показник оборотності матеріальних запасів у 2017 році становить 21,97, а у 2021 році – 36,72. Спостерігається тенденція росту цього показника на 15 п. Термін обертання матеріальних запасів за аналізований період зменшується, тобто є нормативним значенням. Це свідчить про ефективність використання матеріальних запасів АТ «Укрпошта».

Ефективність використання основних засобів розраховується за допомогою показника їх обертання. Протягом аналізованих років на ДП спостерігається збільшення даного коефіцієнта з 1,7 у 2017 році до 3,09 у 2021 році. Тобто у 2017 році оборот основних засобів на АТ «Укрпошта» відбувався за 215 днів, а уже у 2021 році – 118 днів. Це свідчить про збільшення ефективності використання основних засобів на АТ «Укрпошта».

Коефіцієнт оборотності ВК також збільшується до 4,25 у 2021 році, а строк обороту навпаки скорочується до 86 днів у 2021 році. Тобто це демонструє ефективність використання ВК на ДП.

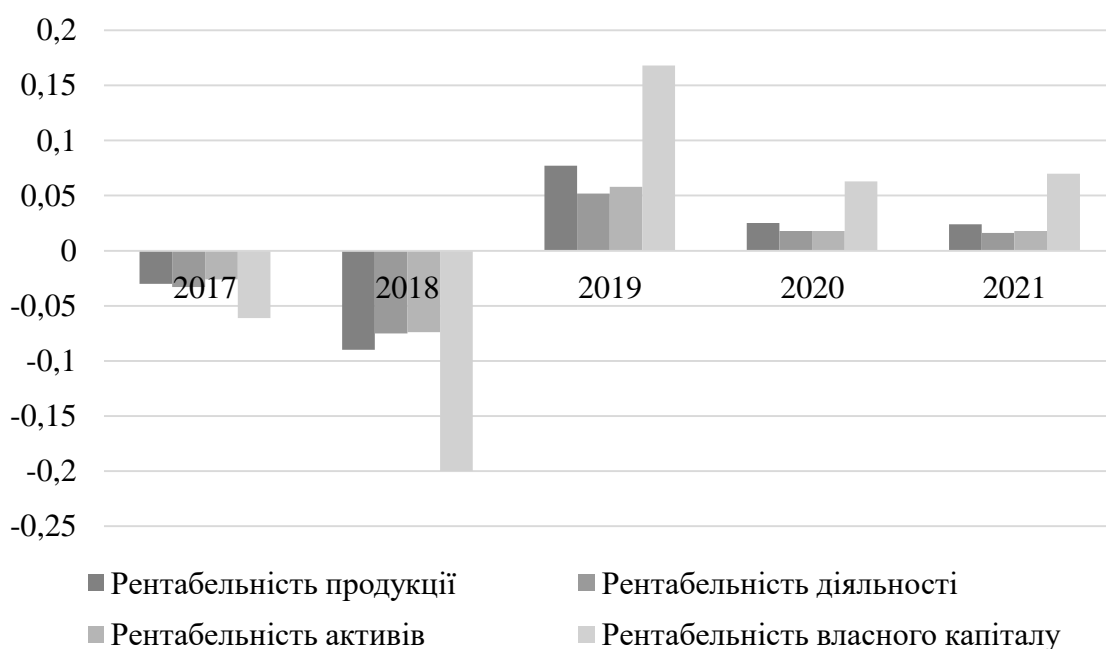
Якщо досліджувати скільки необхідно часу для збуту продукції та її виробництва, то на АТ «Укрпошта» операційний цикл у 2021 році становить 22 дня, що на 47 днів менше ніж у 2017 році, що є безумовно позитивним зрушенням

для АТ «Укрпошта», оскільки це може сприяти підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів та збільшити рівень ФСДП.

Починаючи з 2019 року фінансовий цикл ДП сягнув від'ємних значень, що говорить про безоплатне використання коштів інших суб'єктів господарювання.

Наступним етапом є аналіз показників рентабельності АТ «Укрпошта», які наведені на рисунку 3.7.

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності (збитковості) ДП
за період 2017-2021 рр., %

Протягом 2017-2018 рр спостерігалася збитковість на ДП. А починаючи з 2019 року відмічається прибутковість діяльності. Так, коефіцієнт рентабельності продукції протягом 2019-2021 рр. зменшився, що свідчить про зниження рентабельності продукції..

Аналізуючи коефіцієнт рентабельності діяльності зазначимо, що протягом 2019-2021 рр. він мав тенденцію до зниження показника, проте коефіцієнт перебуває в межах допустимої норми. У 2019 році рентабельність діяльності ДП становить 0,052, а у 2021 році – 0,016, що може в перспективі негативно вплинути на фінансовий стан ДП.

Показники рентабельності активів у 2019-2021 роках перебувають на досить низькому рівні, крім того ще й скорочуються. Так у 2021 році даний показник становить 0,018, що показує неефективне використання активів АТ «Укрпошта».

Показник рентабельності ВК станом на 2021 рік дорівнює 0,07, що є менше ніж у 2019 році, хоча й відповідає нормативному значенню. Тобто можна стверджувати про зниження рівня ефективності застосування такого показника як ВК, що є негативним фактором.

Отже за даними проведеного дослідження фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта» за 2017-2021 роки спостерігається задовільний рівень майна ДП.

Щодо показників ліквідності, то вони про нестачу власних обігових коштів для розрахунку своїх зобов'язань. Проте, при цьому результати аналізу свідчать про значну суму грошових коштів на рахунках ДП, що спричинило значне перевищення норми абсолютної ліквідності.

На основі аналізу ділової активності, можемо сказати про достатній рівень ефективності використання фінансових ресурсів аналізованого підприємства.

Протягом 2017-2018 років АТ «Укрпошта» було збитковим, з 2019 року ситуація змінилась і ДП мати позитивний фінансовий результат. Але величина чистого прибутку за період 2019 -2021 років зменшилась.

4 Аналіз фінансової стійкості АТ «Укрпошта»

АФСДП є однією з важливих характеристик при оцінці його фінансового стану. Як недостатній рівень так і занадто високий рівень показників ФС спричиняють ряд змін у функціонуванні ДП, що в перспективі може негативно відобразитися на його темпах розвитку.

При проведенні детального АФСП слід оцінити абсолютні і відносні показники, що характеризують його ФС. На основі абсолютних показників, які наведені в Додатку И можемо визначити тип ФС АТ «Укрпошта».

Аналізуючи дані таблиці И.1, можемо зазначити, що протягом 2017-2021 років спостерігається нестача власних оборотних коштів. У 2021 році сума даної нестачі становить -1943316 тис. грн., що на 981236 тис. грн. більше порівняно з 2017 роком. Це означає, що АТ «Укрпошта» не має достатньої кількості власних обігових коштів.

Сума нестачі власних коштів і довгострокових зобов'язань збільшилась на 123388 тис. грн. і у 2021 році склала 822818 тис. грн. Це свідчить, що ДП не вистачає фінансових ресурсів, що є негативним фактором.

Про проблеми з ФС АТ «Укрпошта» свідчить збільшення нестачі основних джерел покриття запасів за досліджуваний період. У 2021 році цей показник становить 695595 тис. грн., що на 320043 тис. грн. більше ніж у 2017 році.

Дослідивши абсолютні показники, можемо сказати, що впродовж 5 аналізованих років ситуація на підприємстві не змінилася й спостерігається нестача забезпеченості запасів на АТ «Укрпошта» відповідними джерелами формування.

Після оцінки вищенаведених показників забезпеченості запасів АТ «Укрпошта» можемо визначити трикомпонентний показник, на основі якого дізнаємося який тип ФС притаманний обраному акціонерному товариству протягом 2017-2021 рр. Отримані показники наведені в таблиці И.1 Варто

зазначити, що впродовж свого існування ДП може змінювати свою ФС. Існує чотири загальноприйняті типи ФС.

Слід зазначити, що на АТ «Укрпошта» спостерігається кризовий стан впродовж всіх аналізованих років. Це означає, що ДП не спроможне покривати всі свої зобов'язання. Такий низький рівень ФС є неприпустимим для ефективного функціонування ДП, і може призвести навіть до банкрутства.

Для детальної оцінки ФС АТ «Укрпошта» необхідно провести аналіз відносних показників, що дасть можливість визначити рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Нами було розраховано ключові коефіцієнти ФС, що представлені в таблиці И.2 (додаток И).

Для більш зручного сприйняття відносних коефіцієнтів систематизуємо їх на рисунку 4.1.

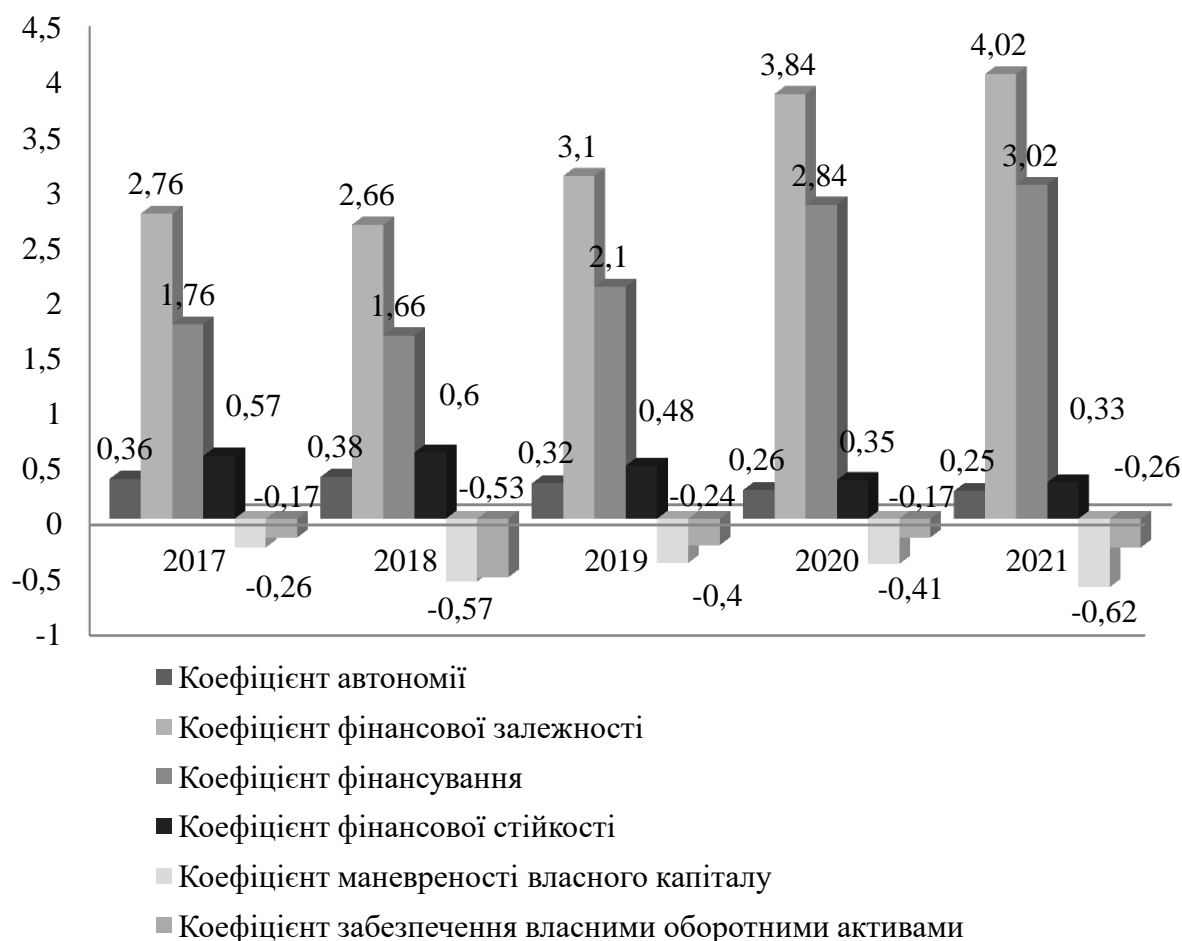

Рисунок 4.1 – Відносні показники фінансової стійкості за період 2017-2021 рр.

На основі даних рисунку 4.1 спостерігаємо, що коефіцієнт автономії протягом дослідженого періоду мав тенденцію до зменшення. Так у 2017 році показник становив 0,36, а у 2021 році – 0,25, що є менше нормативного значення. Це свідчить про скорочення питомої ваги ВК у балансі АТ «Укрпошта», що є негативним фактором для ДП, оскільки воно стає більш залежним від зовнішніх джерел фінансування, таких як кредити.

Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії. У нашому випадку цей показник перевищує норму. Так, у 2017 році він склав 2,76, а у 2021 році збільшився до 4,02, що свідчить про зростання фінансової залежності ДП. Така динаміка має негативний вплив на фінансовий стан ДП. З метою підвищення ФС АТ «Укрпошта» значення даного показника повинне зменшитися.

Протягом аналізованого періоду коефіцієнт фінансування спочатку зменшився у 2018 році, а потім збільшився і у 2021 році становив 2,83. Такі значення показника фінансування є завищеними, що свідчить про потребу у залученні позикових коштів для фінансування підприємства.

Показник фінансової стійкості з 2017 року скоротився, тим самим демонструючи негативний напрям змін. Так, у 2021 році порівняно з 2017 роком він зменшився на 0,25, отже, дорівнює 0,33. Даний коефіцієнт не відповідає нормативному значенню, що свідчить про високий рівень фінансових ризиків.

Якщо аналізувати коефіцієнт маневреності ВК, то він є нижчий за норму. У даному випадку показник від'ємний. Так, у 2017 році він становить -0,26, а через 5 роки він зменшився й склав -0,62. Така динаміка є негативною й свідчить про зменшення частки ВК ДП при фінансуванні поточної діяльності.

За балансом АТ «Укрпошта» сума ВК є меншою за вартість необоротних активів, відповідно значення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами є від'ємним. Таким чином, ДП має нестачу обігових активів, котрі фінансуються за рахунок чистого оборотного капіталу, що є негативним явищем для підприємства.

Крім цього, слід проаналізувати показники покриття ДП, що наведені на рисунку 4.2 та 4.3.

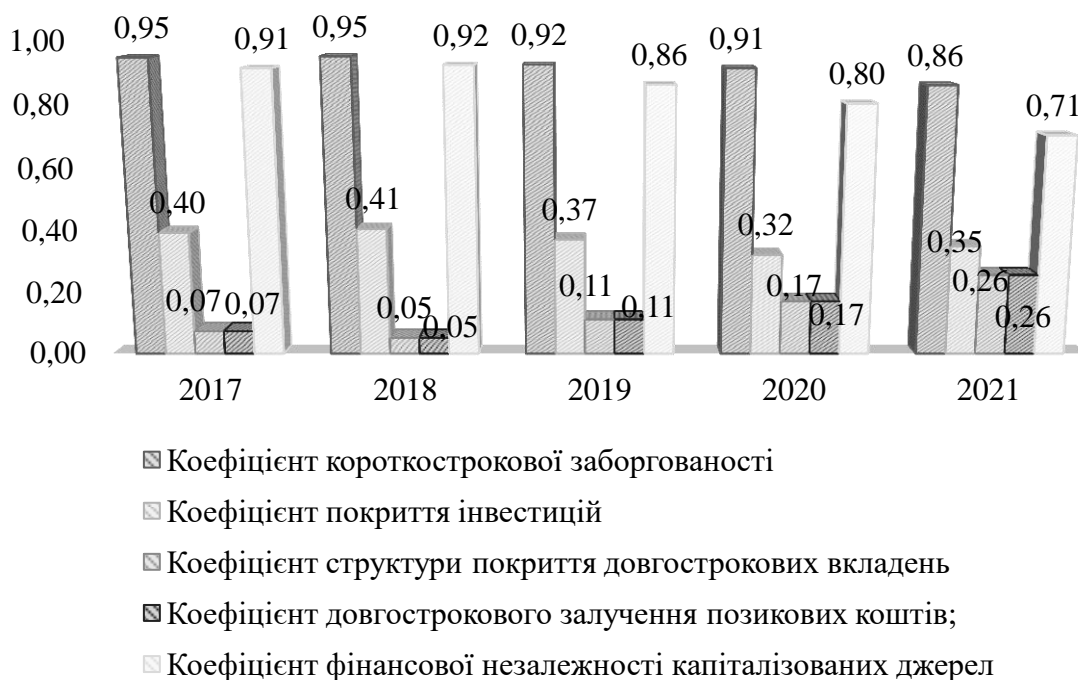

Рисунок 4.2 – Показники покриття АТ «Укрпошта» за період 2017-2021рр.

За даними рисунка 4.2 можемо зазначити, що коефіцієнт короткострокової заборгованості перевищує нормативний показник майже вдвічі. У 2017 році він становив 0,95, а у 2021 році – 0,86. Це свідчить про перевищення частки короткострокових зобов'язань в структурі джерел фінансування, що є негативним фактором для ДП.

Такий показник, як коефіцієнт покриття інвестицій протягом аналізованих років зменшився і дорівнює 0,35, що є менше ніж нормативне значення. Це означає, що питома вага довгострокових зобов'язань та ВК є занадто малою в загальній структурі джерел фінансування АТ «Укрпошта».

Щодо структури покриття довгострокових вкладень, то значення цього коефіцієнта має тенденцію до збільшення, що відповідає нормі.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів хоч і збільшився, проте не є в межах нормативного значення. Так у 2017 році він становив 0,07, а у 2021 році -0,2, що свідчить про збільшення питомої ваги залучених ресурсів під час фінансування капітальних вкладень.

Щодо показника фінансової незалежності капіталізованих джерел, то він протягом досліджуваного періоду зменшився і у 2021 році став відповідати нормі. Так у 2021 році його значення склало 0,71, що на 0,2 менше в порівнянні з 2017 роком, що свідчить про достатню частку ВК у капіталізованих джерелах ДП.

Коефіцієнт забезпеченості за кредитами, який зображено на рисунку 4.2, має позитивну динаміку. У 2017 році він дорівнював -60,99, а у 2021 році збільшився до 3,76. Такі значні зміни свідчать про підвищення рівня захисту кредиторів ДП від несплати відсотків.

Рисунок 4.3 – Коефіцієнт захищеності по кредитах ДП
впродовж 2017-2021 рр.

Відносні показники ФС також не відповідають нормі і лише погіршуються за період 2017-2021 рр., це означає що підприємство стає все більш залежним від позикових коштів та не спроможне покривати власні зобов'язання.

Скористаємось ще одним із методів АФСДП – інтегральним. Для цього застосуємо методику кредитного скорингу, розрахунок якої наведений в таблиці 4.1.

За допомогою наведених показників можемо визначити який тип ФС притаманний АТ «Укрпошта». Як видно з таблиці 4.1, ДП протягом 2017-2021 років має недостатній рівень показників, що дає змогу зробити висновок про те,

що АТ «Укрпошта» відноситься до V класу. Це свідчить, що дане ДП майже неплатоспроможне.

Таблиця 4.1 – Групування АТ «Укрпошта» за рівнем показників

Показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
Рентабельність сукупного капіталу,%	-0,023	-0,084	0,051	0,016	0,017
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,90	0,69	0,88	0,92	0,91
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,36	0,38	0,32	0,26	0,25
Визначення класу	V клас	V клас	V клас	V клас	V клас

Провівши АФСДП за допомогою інтегрального підходу, можемо зробити висновок про критичний стан ФС АТ «Укрпошта» впродовж 2017-2021 рр.

Отже, провівши АФСП можемо зазначити, що АТ «Укрпошта» має значні проблеми з ФС. Розрахунок абсолютних і відносних показників та інтегральний підхід продемонстрували критичний стан рівня ФС АТ впродовж всіх аналізованих років, що свідчить про ризик банкрутства. Через це, виникає нагальна потреба у розробці методів щодо підвищення рівня ФСДП.

5 Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства

За результатами проведеного аналізу фінансового стану АТ «Укрпошта» було виявлено проблеми з рівнем фінансової стійкості державного підприємства. Кризовий стан, в якому нині перебуває підприємство, свідчить про необхідність розробки та впровадження заходів щодо підвищення рівня фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості АТ «Укрпошта» передбачає ефективне управління капіталом аналізованого підприємства. Від оптимальної структури капіталу залежить ефективність функціонування акціонерного товариства. У АТ «Укрпошта» спостерігається нестача власного капіталу та високий рівень залучення позикового капіталу. Тому доцільним є визначення оптимальної структури капіталу на основі методів оптимізації структури капіталу, що наведені в Додатку К [45].

За результатами проведеного дослідження фінансово-господарської діяльності ДП, виявлено, що основною проблемою, що впливає на ФСДП є нестача ВК для забезпечення ефективної господарської діяльності.

З метою визначення оптимальної структури капіталу ДП пропонуємо застосувати метод оптимізації структури капіталу при збільшенні рівня прогнозованої фінансової рентабельності, що є одним з підходів до управління капіталом ДП. Основна мета цього методу полягає в досягненні оптимальної структури капіталу, що демонструє максимальний рівень фінансової рентабельності.

Зазначений метод передбачає порівняння рівнів прогнозованої фінансової рентабельності для різних комбінацій. Обирають та приймають оптимальну структуру капіталу ДП ту, яка гарантує найвищий рівень фінансової рентабельності [45].

Даний метод дозволяє ДП знайти оптимальне співвідношення різних джерелами фінансування і обрати оптимальну структуру капіталу, яка буде

сприяти нарощенню прибутковості ДП при мінімальному ризику. Застосування даного методу дозволяє покращити ФСДП і забезпечити оптимальне використання доступних фінансових ресурсів

Основним показником при застосуванні даного методу оптимізації капіталу ДП є фінансовий леверидж, під яким розуміють рівень збільшення рентабельності ВК за умови нарощення застосування залученого капіталу.

Він являє собою показник, який демонструє можливість отримання додаткового прибутку на ВК при різній питомій вазі використання позикових ресурсів ДП. Крім цього, даний показник дає можливість визначити найбільший рівень рентабельності ВК.

За допомогою формули, яка представлена на рисунку 5.1 можемо розрахувати ефект фінансового левериджу.

$$ЕФЛ = (1 - C_{тт}) * (КВР_A - K_B) * \frac{\overline{ПК}}{\overline{ВК}}$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу, що полягає у прирості коефіцієнта рентабельності власного капіталу, %;

$C_{тт}$ – ставка податку на прибуток, виражений десятковим дробом;

$КВР_A$ – коефіцієнт валової рентабельності активів, %;

K_B – середній рівень відсотків за кредит, %;

$\overline{ПК}$ – середня сума позикового капіталу;

$\overline{ВК}$ – середня сума власного капіталу.

Рисунок 5.1 – Формула розрахунку ефекту фінансового левериджу [48]

Для вирішення поставленої мети, а саме знаходження оптимальної структури капіталу АТ «Укрпошта», проведемо розрахунок показника рентабельності ВК за умови різного значення коефіцієнта фінансового важеля.

Нами було запропоновано сім варіантів розрахунку, які наведені в таблиці К.2 (Додаток К). Вихідними даними стали значення показників 2021 року АТ «Укрпошта».

Для більшої зручності наведемо розраховані різні варіанти структури капіталу, а саме питомої ваги ВК та позикових ресурсів АТ, на рисунку 5.2.

Отже, розглянувши сім можливих варіантів структури капіталу ДП, можемо стверджувати, що найбільш оптимальною структурою капіталу АТ «Укрпошта» є 3 варіант, при якому частка позикового капіталу складає 40 % від загальної суми капіталу, відповідно питома вага ВК дорівнює 60%. За умов даної структури рівень рентабельності ВК набуває найбільшого значення і складає 16,88 %. Відповідно ефект фінансового левериджу також має найбільше значення – 3,83 %.

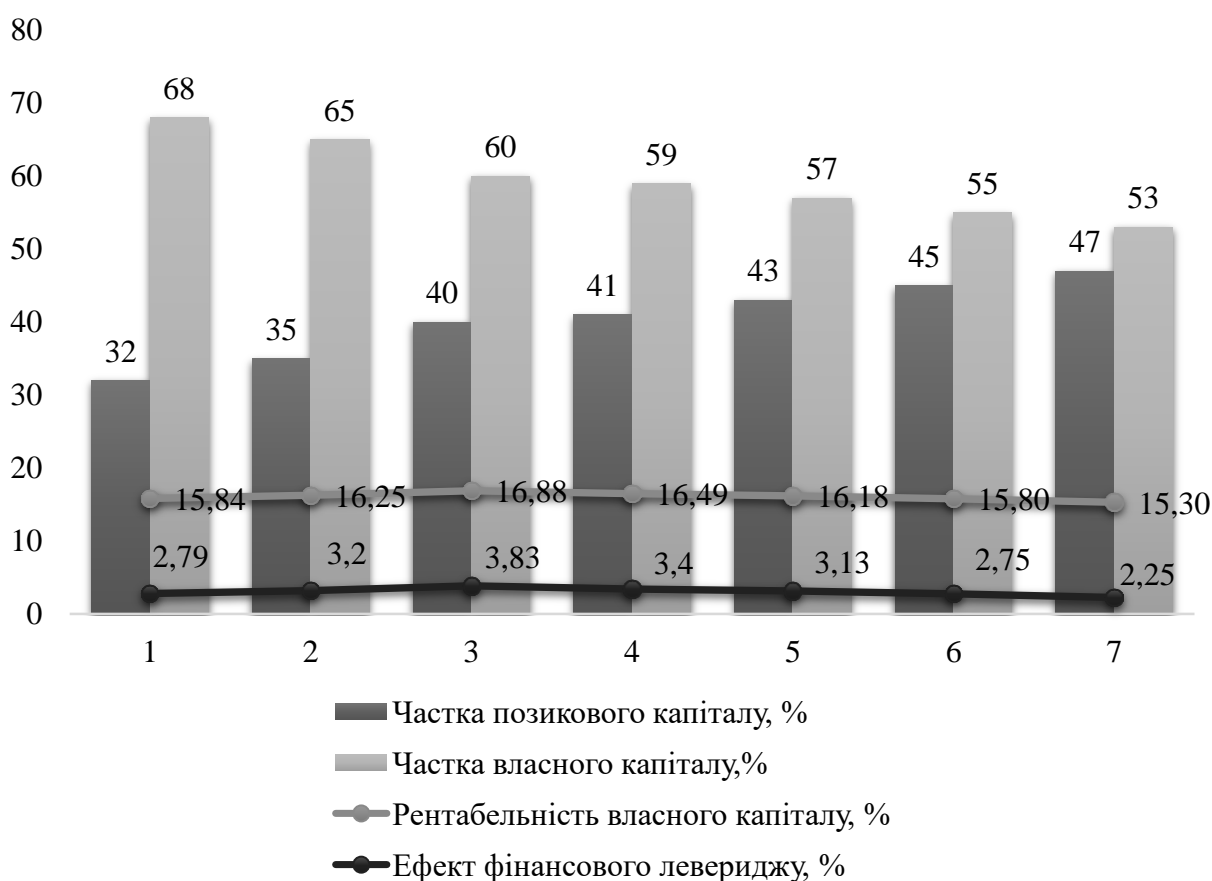

Рисунок 5.2 – Визначення оптимальної структури капіталу ДП АТ «Укрпошта» за критерієм максимізації фінансової рентабельності

Слід зазначити, що протягом 2017-2021 років на АТ «Укрпошта» спостерігається збільшення частки позикового капіталу у загальній структурі капіталу ДП, і відповідно зменшення питомої ваги власного капіталу, що зображено на рисунку 5.3.

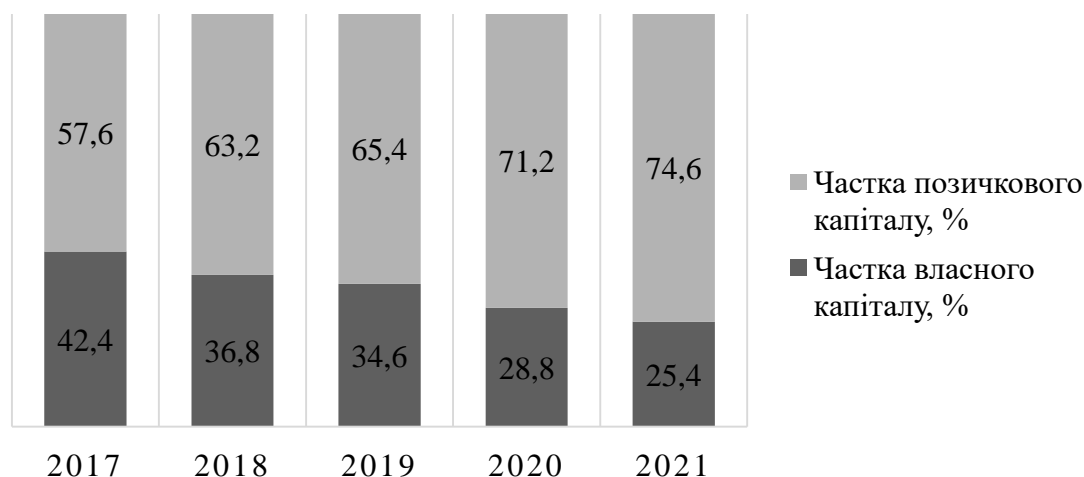

Рисунок 5.3 – Питома вага позикового та ВК АТ «Укрпошта» за період 2017-2021 рр., %

У 2021 році частка позикового капіталу на ДП становить 74,6% від загальної величини капіталу, а ВК - 25,4 %. З метою досягнення оптимального співвідношення складових капіталу необхідно збільшити частку ВК АТ «Укрпошта» до 60 %, а отже більше ніж у два рази.

ВК являє собою джерело довгострокового фінансування, що не потребує погашення або сплати відсотків. Збільшення частки ВК зміцнює ФСДП, оскільки воно стає менш залежним від залучення зовнішніх джерел фінансування та більш міцним при економічних труднощах.

Основним внутрішнім джерелом збільшення ВК на ДП є прибуток. Отже, з метою збільшення розміру ВК необхідно збільшити розмір прибутку.

Слід зазначити, що вагомою складовою чистого прибутку ДП є ФРОД, що відображає фінансові результати ДП, пов'язані з його основною діяльністю.

ФРОД залежить від доходу отриманого в результаті надання послуг, продажів різних видів продукції та від обсягу витрат пов'язаних з господарською діяльністю. Дохід може включати ціну продажу товарів або послуг, комісійні, внески від клієнтів тощо. Витрати включають витрати на сировину, заробітну плату, оренду, податки, операційні витрати та інші витрати, пов'язані з виробництвом та збутом.

ФРОД є важливим показником ефективності функціонування ДП. Збільшення його величини сприяє збільшенню суми чистого прибутку ДП.

З метою збільшення розміру прибутку доцільно провести факторний аналіз та визначити фактори, які позитивно та негативно впливають саме на розмір отриманого ФРОД.

Для проведення факторного аналізу прибутку від операційної діяльності АТ «Укрпошта» вихідні дані представлені в таблиці 5.1. [4]

Таблиця 5.1 – Вихідні дані для розрахунку факторного аналізу ФРОД АТ «Укрпошта», тис. грн.

Показники	Умовні позначення	Рік		Відхилення, (+,-)
		2020	2021	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	ЧД	9182437	11181686	1999249
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	СС	7774565	9536425	1761860
Адміністративні витрати, тис. грн.	АВ	1136999	1324050	187051
Витрати на збут, тис. грн.	ЗВ	211367	259349	47982
Інші операційні доходи, тис. грн.	ІОД	259 383	309 471	50088
Інші операційні витрати, тис. грн.	ІОВ	147237	170034	22797
Фінансовий результат від операційної діяльності	ФРОД	171 652	201 299	29647
Рентабельність продажів, %	РП	1,9	1,8	-0,07

Вплив кожного із факторів на ФРОД ДП можемо відобразити наступним чином (усі умовні позначення наведено у таблиці 5.1) [2]:

$$\text{РОД} = \text{ЧД} - \text{СС} - \text{АВ} - \text{ЗВ} + \text{ІОД} - \text{ІОВ} \quad (5.1)$$

При формуванні ФРОД витрати ми віднімаємо від чистого доходу ДП, а доходи навпаки додаємо. Тому варто розрахувати рівень кожного окремого фактора до чистого доходу АТ «Укрпошта» за такою формою:

$$P_n = (\Phi / \text{ЧД}) * 100\% \quad (5.2)$$

де P_n – рівень n-фактора до ЧД, %;

Φ – величина n-фактора, тис. грн.;

ЧД – чистий дохід, тис. грн.

Отримані результати наведемо в таблиці 5.2

Таблиця 5.2 – Рівень витрат та доходів до ЧД, %

Показник	Рік		Відхилення, (+,-)
	2020	2021	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	84,67	85,29	0,62
Адміністративні витрати, тис. грн.	12,38	11,84	-0,54
Витрати на збут, тис. грн.	2,30	2,32	0,02
Інші операційні доходи, тис. грн.	2,32	2,27	-0,06
Інші операційні витрати, тис. грн.	1,10	1,02	-0,08
Разом	100,0	100,0	0,01

Тепер можемо перейти до визначення розміру впливу представлених факторів на ФРОД. Для розрахунку впливу витрат на ФРОД скористаємося формулою [2]:

$$\Delta \text{ФРОД}_B = - \frac{(P_{n0} - P_{n1}) * \text{ЧД}_{2021}}{100} \quad (5.3)$$

де $\Delta \text{ФРОД}_B$ – вплив витрат на розмір ФРОД, тис. грн;

P_{n0} – рівень n-витрат до ЧД 2020 року, %;

P_{n1} – рівень n-витрат до ЧД 2021 року, %;

Для розрахунку впливу доходів на ФРОД використаємо наступну формулу:

$$\Delta\text{ФРОД}_B = \frac{(P_{n0} - P_{n1}) * \text{ЧД}_{2021}}{100} \quad (5.4)$$

Розрахунок впливу ЧД на ФРОД визначається іншим чином:

$$\Delta\text{ФРОД}_B = \frac{(\text{ЧД}_{2021} - \text{ЧД}_{2020}) * \text{РП}}{100} \quad (5.5)$$

Отже, під час проведення факторного аналізу ФРОД ДП визначили вплив окремих факторів на ФРОД АТ «Укрпошта», що наведені в таблиці Л.1 додатку Л.

На основі даних таблиці К.1 можна зробити висновок про те, що приріст ФРОД дорівнює 29647 тис. грн. Найбільший позитивний вплив на розмір прибутку має чистий дохід, а негативний вплив на прибуток АТ «Укрпошта» має собівартість. Отже, для максимізації прибутку ДП доцільно збільшити суму його чистого доходу. Крім цього, пропонуємо збільшити прибутковість шляхом зменшення розміру собівартості АТ «Укрпошта».

Розрахуємо прогноз чистого доходу АТ «Укрпошта» на 2022 рік за допомогою табличного процесора Microsoft Office Excel. Для цього скористаємось функцією (ПРЕДСКАЗ), отримані результати наведені в таблиці 5.2, рисунок Л.1 (додаток Л).

Таблиця 5.2 – Прогнозні дані чистого доходу від реалізації продукції АТ «Укрпошта» на 2022 рік, тис. грн.

Показник	Рік					Прогноз на 2022 р.	Темп приросту, % 2021/2020
	2017	2018	2019	2020	2021		
Чистий дохід від реалізації продукції	5377253	6791536	7777843	9182437	11181686	12262081,1	9,66

На основі даних таблиці 5.2 спостерігаємо що, прогнозна сума чистого доходу ДП у 2022 році за наведеними розрахунками має дорівнювати

12262081,1 тис. грн. Тоді, приріст даного показника відносно даних 2021 року становить 9,66 %.

На наступному етапі дослідження доцільно визначити величину резерву збільшення прибутку ДП за умови збільшення чистого доходу.

Для цього використаємо наступну формулу [8]:

$$P^{\text{п}} = PV * (\text{ФРОД} / \text{ЧД}) \quad (5.6)$$

де PV — імовірне збільшення прибутку тис. грн.;

ФРОД — фінансовий прибуток від операційної діяльності тис. грн.;

ЧД — чистий дохід від реалізованої продукції, грн.

Таким чином, одержимо:

$$PV = 11181686 * 0,09 = 1006351,74 \text{ тис. грн.}$$

$$P^{\text{п}} = 1006351,74 * (201299 / 11181686) = 18116,91 \text{ тис. грн.}$$

Отже, при збільшенні чистого доходу на 9,66 % ДП може збільшити суму ФРОД на 18116,9 тис. грн.

За отриманими результатами факторного аналізу, з метою підвищення прибутковості ДП, доцільно зменшити розмір собівартості. Для цього слід розглянути склад та структуру операційних витрат АТ «Укрпошта», які наведені в таблиці 5.3.

Таблиця 5.3 – Елементи операційних витрат ДП а 2020-2021 рр.[38,39]

Стаття	2020 р.		2021 р.		Відхилення, тис. грн.
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	
Матеріальні витрати	520 443	5,68	645 645	5,77	125 202
Витрати на оплату праці	5280313	57,66	6194389	55,34	914 076
Відрахування на соціальні заходи	1237219	13,51	1461785	13,06	224 566
Знос/ амортизація	354 882	3,88	454 092	4,06	99 210
Інші операційні витрати	1764579	19,27	2437060	21,77	672 481
Разом	9 157 436	100	11 192 971	100	2 035 535

Проаналізувавши таблицю 5.3, спостерігаємо що всі складові операційних витрат у 2021 р. збільшились порівняно з 2020 р.

З метою зведення витрат за різними статтями до порівняльних значень, проведемо перерахунок цих витрат на 1 гривню реалізованої продукції [8]. Дані, які ми отримали, представлені в таблиці 5.4.

За даними таблиці 5.4 можна зробити висновок, що на ДП спостерігаються резерви зменшення величини операційних витрат, а саме за рахунок матеріальних й амортизаційних витрат, а також інших операційних витрат.

Таблиця 5.4 – Елементи операційних витрат на 1 грн реалізованих продукції

Стаття	Роки		Відхилення, (+,-)
	2020	2021	
Матеріальні витрати	0,057	0,058	0,001
Витрати на оплату праці	0,575	0,554	-0,021
Відрахування на соціальні заходи	0,135	0,131	-0,004
Знос/ амортизація	0,039	0,041	0,002
Інші операційні витрати	0,192	0,218	0,026
Разом	0,997	1,001	0,029

За даними таблиці 5.4 можна зробити висновок, що на ДП спостерігаються резерви зменшення величини операційних витрат, а саме за рахунок матеріальних й амортизаційних витрат, а також інших операційних витрат. Так у 2021 році дані витрати на 1 грн. реалізованої продукції збільшились порівняно з 2020 роком на 0,002, 0,026 та 0,029 відповідно. Зменшення цих статей призведе до зниження собівартості, що позитивно вплине на ФРОД.

Зменшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції розраховується як [8]:

$$(0,058-0,057)+(0,041-0,039)+(0,218-0,192)=0,029 \text{ грн.}$$

Визначене зменшення витрат дає змогу розрахувати резерв підвищення прибутку [8]:

$$P^{\text{п}} = 0,029 * (11181686 + 18116,91) = 324794,28 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, при зменшенні витрат на 1 грн. реалізованої продукції ФРОД АТ «Укрпошта» має збільшитися на 324794,28 тис. грн.

У таблиці 5.5 наведені узагальнюючі результати щодо підвищення прибутковості ДП.

Таблиця 5.5 – Загальні резерви збільшення суми ФРОД, тис. грн.

Фактори зміни прибутку	Приріст прибутку
Збільшення суми чистого доходу	18116,91
Зменшення величини собівартості	324794,28
Загалом	342911,19

Дані таблиці 5.5 свідчать, що впровадження на АТ «Укрпошта» запропонованих нами методів підвищення прибутковості ДП є ефективним й дозволять збільшити величину прибутку на 342911,19 тис. грн. В свою чергу, підвищення рівня прибутку ДП призведе до збільшення розміру ВК, що позитивно вплине на ФСДП.

Отже, можемо зазначити, що впровадження запропонованих нами заходів буде сприяти підвищенню рівня ФС, а також покращенню фінансового стану АТ «Укрпошта» в цілому.

ВИСНОВКИ

В умовах сьогодення важливою характеристикою кожного суб'єкта господарювання є його фінансова стійкість. Ефективна діяльність кожного підприємства характеризується своєю ФС, що знаходиться під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Під час пандемії та повномасштабного вторгнення росії на територію нашої країни ФС відіграє вирішальну роль у функціонуванні підприємств. Вона дозволяє оцінити діяльність підприємства з позиції його стабільного та конкурентоспроможного положення на ринку.

За результатами дослідження теоретичних аспектів ФСП, можемо стверджувати, що на сьогоднішній день не існує єдиного трактування сутності категорії ФСДП. На нашу думку ФСДП – це такий фінансовий стан ДП, який гарантує його розвиток обумовлений збільшенням прибутку та достатнім рівнем платоспроможності під впливом дії екзогенних та ендогенних чинників на нього не лише в короткостроковій перспективі, а й в майбутньому, при умови оптимального використання та дієвого управління фінансовими ресурсами.

Незважаючи на відсутність єдиного підходу для дослідження ФСДП, основними загальноприйнятими методами, які варто розглянути при вивченні методологічних аспектів АФСП є метод абсолютних показників та метод відносних показників. Метод абсолютних показників ФС дозволяє визначити який із чотирьох типів ФС притаманний аналізованому ДП.

Переважає більшість ДП проводить аналіз відносних показників ФС, оскільки він є більш універсальним та полягає не лише в розрахунку відносних показників, а й в порівнянні їх з нормативними значеннями та їх зміни в динаміці. Крім того, для АФСДП використовується інтегральний метод, який дозволяє групувати ДП за рівнем ризику неповернення залучених ресурсів. Цей метод базується на використанні коефіцієнтів, які оцінюються за допомогою балів і характеризують ФСДП.

Ефективна оцінка можлива лише за умови комплексного підходу, який поєднує різні методи. Впровадження такої діагностики дозволяє не лише отримати загальне уявлення про динаміку фінансових показників ДП в контексті оцінки ФС, але й встановити тип ФС, до якого воно належить, а також спрогнозувати події, які можуть відбутися при зміні рівня ФС.

Дане дослідження було проведено на основі даних АТ «Укрпошта», що є єдиним національним оператор поштового зв'язку, який заснований державою. АТ «Укрпошта» не обмежується лише поштовими послугами, а надає широкий спектр фінансових та інших послуг як для фізичних осіб, так і для підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності. Всього понад 50 різних видів послуг доступні для споживачів АТ «Укрпошта», включаючи поштові, кур'єрські, електронні та банківські послуги, грошові перекази, послуги поштових скриньок та багато іншого.

На основі даних проведеного дослідження фінансово-господарської діяльності АТ «Укрпошта» за 2017-2021 роки спостерігається збільшення суми ЧД АТ «Укрпошта» на 5804433 тис. грн і у 2021 році становить 11181686 тис. грн., що демонструє збільшення обсягу продажів послуг та продукції на підприємстві.

Протягом 2017-2018 років АТ «Укрпошта» було збитковим. У 2019 року ситуація змінилась і ДП отримало прибуток. Проте його величина за період 2019 - 2021 років зменшилась і у 2021 році склала 183582 тис. грн., що є негативним фактором і свідчить про зменшення масштабів діяльності ДП.

Використавши в аналізі «золоте правило економіки», ми зробили висновок, що його умови не задовольняються. Так, темпи зростання чистого прибутку не перевищували темпи зростання доходу від реалізації продукції ДП. В свою чергу темпи зростання доходу не перевищували темпи зростання валюти балансу, що свідчить про неефективне використання майна АТ «Укрпошта».

Оцінка майнового стану АТ «Укрпошта» за останні 5 років показала задовільний рівень стану майна ДП. При цьому, показники зносу, придатності та реальної вартості основних засобів показали тенденцію до зниження у 2021 р., що

свідчить про деякі проблеми, проте загальний стан майнових активів компанії ще не є критичним. Однак, якщо ця тенденція до зниження триватиме, це може мати негативний вплив на функціонування та ефективність АТ «Укрпошта».

Щодо показників ліквідності, то вони демонструють нестачу власних обігових коштів для розрахунку за своїми зобов'язаннями. Проте, при цьому, результати аналізу свідчать про значну суму грошових коштів на рахунках ДП, що спричинило значне перевищення норми абсолютної ліквідності і даний показник склав 2017 році 0,64, а у 2021 році. - 0,78.

На основі аналізу ділової активності ДП, ми прийшли до висновку про достатній рівень ефективності використання ресурсів ДП. Спостерігається загальна тенденція збільшення таких показників як оборотність активів, дебіторської заборгованості, матеріальних запасів, основних засобів та ВК. Відповідно строк обертання даних показник зменшився. Виняток складає коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який протягом аналізованого періоду зменшився, що свідчить про те, що оплата коштів постачальникам відбувається повільніше, й термін її обертання збільшується. Це є негативним фактор для фінансового стану ДП.

Аналіз рентабельності АТ «Укрпошта», продемонстрував, що протягом 2017-2018 рр. спостерігалася збитковість на ДП. А впродовж 2019-2021 рр. відмічається прибутковість діяльності. Проте, всі проаналізовані показники рентабельності у 2021 році значно знизились порівняно з 2019 роком, що свідчить про те, що ДП не змогло забезпечити достатній рівень прибутку від своїх операцій.

У кваліфікаційній роботі було проведено детальний АФСДП, за результатами якого можемо стверджувати, про серйозні проблеми з ФС у АТ «Укрпошта». Так, аналіз абсолютних показників ФС свідчить, що дане ДП перебуває в кризовому стані впродовж 2017-2021 рр. Це означає, що ДП не може виконати всі свої зобов'язання. Такий низький рівень ФС неприйнятний для ефективної роботи ДП і може навіть призвести до банкрутства.

На основі оцінки відносних показників ФС можна зазначити про високий рівень залежності ДП від зовнішніх джерел фінансування.

Щодо показників покриття АТ «Укрпошта», то переважна більшість коефіцієнтів таких як: коефіцієнт короткострокової заборгованості, коефіцієнт покриття інвестицій та коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень не відповідають нормі і мають негативну тенденцію змін.

В цілому, за період з 2017-2021 рр., відносні показники ФС не відповідають встановленій нормі та погіршуються. Це свідчить про зростаючу залежність ДП від позикових коштів і його нездатність покрити свої власні зобов'язання.

Застосувавши в АФСДП інтегральний підхід, можемо зробити висновок про те, що АТ «Укрпошта» відноситься до V класу, що свідчить про його неплатоспроможність. Отже, впродовж 2017-2021 рр. спостерігається критичний стан ФСДП.

Враховуючи таку ситуацію, стало надзвичайно важливим розробити заходи, спрямовані на підвищення рівня ФСДП.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ДП виявив основну проблему, яка має негативний вплив на ФС та результативність АТ «Укрпошта». Ця проблема полягає у нестачі ВК, який є необхідним для належного фінансування його господарської діяльності. Використавши метод оптимізації структури капіталу за критерієм збільшенні рівня прогнозованої фінансової рентабельності, ми визначили, що найбільш оптимальною структурою капіталу АТ «Укрпошта» є та, при якій питома вага ВК дорівнює 60% від загальної суми капіталу, а частка позикового капіталу складає – 40 %. Таким чином, рівень рентабельності ВК та ефект фінансового левериджу набуває найбільших значень та становить 16,88% та 3,83 % відповідно.

Для збільшення величини ВК нами запропоновано збільшити прибутковість АТ «Укрпошта» за рахунок збільшення розміру ЧД та зменшення собівартості ДП. На основі проведених розрахунків ми визначили можливі резерви збільшення прибутку АТ «Укрпошта», а саме за рахунок збільшення розміру чистого доходу на 18116,91 тис. грн., а за рахунок зменшення обсягу операційних витрат на

324794,28 тис. грн. Це в свою чергу позитивно позначиться на розмірі ВК, що відіграє важливу роль у ФСДП.

Отже, можемо зазначити, що впровадження запропонованих нами заходів буде сприяти підвищенню рівня ФС, а також покращенню фінансового стану АТ «Укрпошта» в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беялов Т. Е., Олійник А. В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. № 12 (2). С. 22-26.
2. Василенко Ю., Лобачева І., Коцюбинська К. Аналіз факторів, що впливають на прибуток підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/10_85046.doc.htm (дата звернення: 02.05.2023).
3. Великий Ю.М., Чемчикаленко Р.А., Берегович В.Р. Оцінка стану фінансової стійкості вітчизняних підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск № 23. С. 465–46.
4. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. 312 с.
5. Глушко А. Д. Вплив пандемії COVID–19 на фінансову стійкість підприємств. Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність : *матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції*. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/9561> (дата звернення: 29.04.2023).
6. Голеско І. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. Вип. 30. С. 49-57.
7. Дахно І. І., Бабіч Г. В., Барановська В. М., та ін. Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посіб. Київ, 2012. 568 с.
8. Дзюба І., Шашина М. Вплив факторів на збільшення прибутку підприємства. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12285/1/2011_4_3_Dzyuba.pdf (дата звернення: 7.05.2023).
9. Довбня С. Б., Разганяєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2020. Випуск 3 (59). С. 89-94.

10. Єлєцьких С. Оцїнювання фїнансової стїйкостї пїдприємства на основї темпових показникїв ефектївностї його розвитку. *Економїчний аналіз: зб. наук. Праць*. Т. 18. № 1. 2014. С. 183–187.

11. Зазуляк Х., Миронов Ю. Фїнансова стїйкїсть пїдприємства та чинники, що впливають на неї. Студентський науковий вїсник «Керївник.ІНФО». URL: <http://kerivnyk.info/2014/04/zazulyak.html> (дата звернення: 23.04.2023).

12. Козлова О. С. Методика оцїнки фїнансової стїйкостї пїдприємства. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2017. № 10 (50). С. 914-917.

13. Кучеренко К. В. Фїнансова стїйкїсть як чинник та індикатор економїчної безпеки промислового пїдприємства. *Економїка. Фїнанси. Право*. 2019. № 7(2). С. 44-46.

14. Лишенко М.О. Аналіз фїнансової стїйкостї пїдприємства як елементу забезпечення фїнансової стабїльностї роботи пїдприємства. *Вїсник Черкаського університету. Серія: Економїчні науки*. 2018. № 2. С.49 – 56.

15. Лісничук О. А., Нестерчук Т. А. Методичні пїдходи до оцїнювання фїнансової стїйкостї пїдприємства. *Економїка і суспїльство*. 2018. № 18. С. 454–462.

16. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фарїон А. І. Фїнансовий аналіз: навч. посїб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.

17. Марченко Н. А., Деркач А. О. Напрямки пїдвищення фїнансової стїйкостї промислових пїдприємств. *Чернїгівський науковий часопис. Серія 1, Економїка і управлїння*. 2016. № 1. С. 92-97.

18. Мулик Я. І. Аудит фїнансової стїйкостї пїдприємства: проблеми та перспективи розвитку. *Глобальні та нацїональні проблеми економїки*. 2017. №. 16. С. 884–888.

19. Назарова Т. Ю., Гаврик А. А. Фїнансова стїйкїсть пїдприємства в сучасних умовах. *Загальнодержавний наукововиробничий та інформацїйний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2021. № 5–6 (159–160). С. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2021.05.06>

20. Орехова К., Мартюшева Л. Фінансова стійкість як економічна категорія. *Економіка розвитку*. 2014. № 4. С. 33–35.
21. Офіційний сайт АТ «Укрпошта». URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua>.
22. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / Ю. С. Копчак та ін. Вид. дім «ІНЖЕК», 2013. 144 с.
23. Павленко О. П., Кожушко Д. В. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. *Економічний простір*. 2021. № 173. С. 76–80. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/173-11>
24. Пігуль Н. Г., Боряк Т. Ю. Сучасні методи аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання. Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 20–22.
25. Пігуль Н. Г., Боряк Т. Ю. Фінансова стійкість підприємства: сутність та значення. Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції 2-3 березня 2023 р.: Дніпро : ДДАЕУ, 2023. С.170-171.
26. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. №1(12). С. 186-190.
27. Приймак С.В., Волкова О.А. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики підприємств. *Принципи формування зовнішньої політики держави: економічні та інституціональні аспекти* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 14-15 травня 2021 р. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. С. 92–94
28. Рудика В. І., Сукрушева Г. О. Теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства. *Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці*. 2018. № 19. С. 605–608.
29. Руснак Т. В., Ковальчук Н. О. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016 № 11. С. 368–371.

30. Семиліт І., Павленко О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С. 113–116.

31. Скаковська С. С., Заблюк Ю. В. Фінансова стійкість підприємства та її забезпечення. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2017. Вип. 1. С. 72–79.

32. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз. Частина II. Спеціальні методи фінансового аналізу. Навч. Посібник. Дніпро: НМетАУ, 2016. 76 с.

33. Стригуль Л. С. Теоретико-методичне забезпечення визначення фінансової стійкості підприємств різних організаційно-правових форм в умовах мінливого середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6. С. 64–67.

34. Тищенко В. В. Фінансова стійкість підприємства як результат функціонування його системи економічної безпеки (на прикладі м'ясопереробних підприємств) : автореф. Черкаси, 2015. 20 с.

35. Ткаленко Я. М., Криниця С. О. Фінансова стійкість підприємства та фактори впливу на неї. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Секція: Економіка, організація і управління підприємством*. 2015. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14508993787623.pdf>.

36. Тульчинська С. О., Нікітіна М. В. Проблеми оцінки фінансового стану підприємства і напрямки їх вирішення. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2013. № 12. С. 295–301.

37. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 815 с.

38. Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора 2021. *Офіційний сайт АТ "Укрпошта"*. URL: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/ukrposhta_financial_statements_2021.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

39. Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора 2020. *Офіційний сайт АТ "Укрпошта"*. URL: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/final_financial_statements_mandatory_ukr.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

40. Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора 2019. *Офіційний сайт АТ "Укрпошта"*. URL: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/Ukrposhta_FS_2019_Ukr_2606.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

41. Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора 2018. *Офіційний сайт АТ "Укрпошта"*. URL: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/Ukrposhta-2018_FS-and-audit-report-signed_ukr.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

42. Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора 2017. *Офіційний сайт АТ "Укрпошта"*. URL: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/Ukrposhta-2017_FS-and-audit-report-signed_ukr.pdf (дата звернення: 18.04.2023).

43. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. І. О. Школьник. Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 421 с.

44. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. І. С. Лапіної. Одеса : Атлант, 2016. 313 с.

45. Фурман І. В. Процес управління фінансовою стійкістю підприємства та шляхи його вдосконалення. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. №. 1. С. 31–36.

46. Шаблиста А.М. Фінансова стійкість підприємства: сутність та методи оцінки. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_06_2_46_uk.pdf (дата звернення: 01.05.2023).

47. Щербань О. Д., Насібова О. В., Сухоруков Р. В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. *Економіка та держава*. Економічна наука. 2017. №12. С. 82 – 88. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2017/19.pdf

48. Юрій Е. О., Бербека Л. А. Дослідження фінансової стійкості в системі оцінки фінансового стану підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 1112-1117.

49. Agenor P., Silva L. Cyclically adjusted provisions and financial stability. *Journal of Financial Stability*. 2017. Vol. 28. P. 143-162.

50. Pera, J. (2017). An enterprise's financial stability and its sustainable growth. *A risk-based perspective*. 3(2), 49-62.

51. Yeletskykh S. Alternative methods for evaluating financial sustainability of an enterprise. 2017. Vol. 4. P. 103-106.

ДОДАТОК А

ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ «ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ»

Таблиця А.1 – Підходи визначення сутності поняття «фінансової стійкості»

Автор	Визначення
Єлецьких С	Фінансову стійкість підприємства варто розглядати як функцію часу і ризику; трактувати як платоспроможність підприємства в часі за обов'язкового дотримання балансу власного та позикового капіталу [10 с. 84]
Дахно І. І., Бабіч Г. В., Барановська В. М	Це такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу і використання, який забезпечує збереження ніші міжнародного ринку, розвиток підприємства за рахунок росту прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого ризику зовнішньоекономічної діяльності [7 с. 232]
Фурман І. В	Це ситуація стабільного перевищення грошових надходжень суб'єкта господарювання над його виплатами та незначного впливу змін зовнішнього середовища на запланований фінансовий результат діяльності [46 с. 35]
Зазуляк Х., Мионов Ю	Це властивість підприємства, яка відображає в процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх чинників впливу досягнення стану фінансової рівноваги і здатність не лише утримувати на відповідному рівні протягом деякого часу основні характеристики діяльності підприємства, але і функціонувати й розвиватися [11]
Кучеренко К. В	Характеристика стабільного фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових ресурсів [13 с. 44]
Марченко Н. А., Деркач А. О	Стан фінансових ресурсів, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення [17 с. 93]
Скаковська С. С., Заблюк Ю. В	Здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів в мінливому внутрішньому середовищі, яка гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість в межах допустимого рівня ризику [31 с. 72]
Стригуль Л. С	Залежність підприємства від ефективного управління фінансовими ресурсами, що характеризуються оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних та позикових коштів, активів та джерел їх формування [33 с. 65]
Тищенко В. В.	Стан, коли параметри діяльності підприємства відповідають критеріям позитивної характеристики фінансового стану, говорять про фінансову стійкість підприємства, яка формується під впливом рентабельності діяльності [34 с.13]
Тютюнник Ю. М.	Здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу активів і пасивів у мінливому економічному середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [37с. 351]

Продовження таблиці А.1

Автор	Визначення
Мулик Я. І.	Такий стан активів і пасивів компанії, який дозволяє підприємству вільно розпоряджатися власним капіталом, грошовими коштами та їх еквівалентами, ефективно користуватися всіма ресурсами, надає можливість існуванню безперервних процесів виробничої, комерційної та фінансової діяльності, відтворення і розширення виробництва [18 с. 885].

ДОДАТОК Б

ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ЗА АБСОЛЮТНИМИ ПОКАЗНИКАМИ

Таблиця Б.1 – Показники джерел формування запасів і витрат

Показник	Формула	Скорочення
Наявність власних оборотних коштів (ВОК)	$ВОК = ВК - НА$	де ВК – величина джерел власного капіталу;
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових залучених джерел формування запасів (перманентний капітал, ПК)	$ПК = ВОК + ДЗ$	НА – величина необоротних активів; ДЗ – довгострокові зобов'язання;
Наявність власних оборотних коштів, довгострокових і короткострокових кредитів і залучених коштів (ЗАГ)	$ЗАГ = ПК + КК$	КК – короткострокові залучені кошти; ЗВ – загальна величина запасів і витрат

Таблиця Б.2 – Зведена таблиця за типами фінансової стійкості [22]

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійкий стан	Кризовий стан
Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів: $\Phi^{ВОК} = ВОК - ЗВ$	$\Phi^{ВОК} \geq 0$	$\Phi^{ВОК} \leq 0$	$\Phi^{ВОК} \leq 0$	$\Phi^{ВОК} \leq 0$
Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів і довгострокових джерел формування запасів $\Phi^{ПК} = ПК - ЗВ$	$\Phi^{ПК} \geq 0$	$\Phi^{ПК} \geq 0$	$\Phi^{ПК} \leq 0$	$\Phi^{ПК} \leq 0$
Надлишок (+) або нестача (–) загальної величини основних джерел формування запасів $\Phi^{ЗАГ} = ЗАГ - ЗВ$	$\Phi^{ЗАГ} \geq 0$	$\Phi^{ЗАГ} \geq 0$	$\Phi^{ЗАГ} \geq 0$	$\Phi^{ЗАГ} \leq 0$
Трикомпонентний показник фінансової стійкості: $S(\Phi)$	(1;1;1)	(0;1;1)	(0;0;1)	(0;0;0)

Продовження таблиці В.2

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійкий стан	Кризовий стан
Стисла характеристика	Висока платоспроможність: підприємство не залежить від кредитів	Нормальна платоспроможність: ефективне використання позикових коштів, висока дохідність виробничої діяльності	Порушення платоспроможності: необхідне залучення додаткових джерел	Неплатоспроможність підприємства — межа банкрутства

ДОДАТОК В

ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Таблиця В.1- Система показників оцінки фінансової стійкості державного підприємства [19, 23]

Назва коефіцієнтів	Призначення (опис)	Формула	Норма
Коефіцієнти капіталізації			
Коефіцієнт автономії	Характеризує рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, показує частку власного капіталу в загальному підсумку балансу	Власний капітал / Валюта балансу	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	Це показник, обернений до коефіцієнту автономії. Зростання цього показника обумовлює збільшення частки позичених коштів у фінансуванні підприємства	Валюта балансу/ Власний капітал	< 2
Коефіцієнт фінансування	казує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок постійного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі.	Зобов'язання/Власний капітал	< 1
Коефіцієнт фінансового ризику	показує кількість позикових коштів, залучених підприємством на 1 гривню вкладених в активи власних коштів.	Позиковий капітал / Власний капітал	< 0,3
Коефіцієнт фінансової стійкості	Свідчить про потенціал підприємства підтримувати платоспроможність в довгостроковому періоді, показує співвідношення суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань до валюти балансу	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Сума пасивів	0,67-1,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами;	Показує, яка частина оборотних коштів підприємства була сформована за рахунок власного капіталу.	Власний оборотний капітал/Оборотні активи	>0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів та витрат власними оборотними коштами	Характеризує наскільки матеріальні запаси і витрати майбутніх періодів покриті власними джерелами та обсяг потреби у залученні позикових коштів.	Власний оборотний капітал/Запаси і витрати	0,6-0,8
Коефіцієнт співвідношення запасів і власних оборотних коштів	Є оберненим до показника забезпеченості запасів і витрат.	Запаси і витрати/ Власний оборотний капітал	>1

Продовження таблиці В.1

Назва коефіцієнтів	Призначення (опис)	Формула	Норма
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показує частку власних коштів, вкладених в оборотні активи.	Власний оборотний капітал/Оборотний капітал	>0,5
Коефіцієнт маневреності функціонального капіталу	Характеризує частку власного оборотного капіталу, що знаходиться у формі грошових коштів і поточних фінансових інвестицій.	(Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції)/Власний оборотний капітал	0-1
Коефіцієнти покриття			
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	Виражає питому вагу короткострокових зобов'язань підприємства у загальній сумі джерел фінансування підприємства.	Поточні зобов'язання/ Загальна сума позикового капіталу	0,5-0,6
Коефіцієнт покриття інвестицій	Характеризує частку власного капіталу і довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел фінансування підприємства.	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання)/ Валюта балансу	0,75-0,9
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	Показує, яка частина необоротних активів підприємства профінансована зовнішніми інвесторами.	Довгострокові зобов'язання / Необоротні активи	Зростання
Коефіцієнт структури довгострокових джерел фінансування: – коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів; – коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	Дозволяє оцінити частку позикових коштів при фінансуванні капітальних вкладень Показує відсоток власного капіталу в капіталізованих джерелах	Довгострокові зобов'язання/(Власний капітал+Довгострокові зобов'язання)	0,4-0,5
		Власний капітал/(Власний капітал+ Довгострокові зобов'язання)	0,5-0,7
Коефіцієнт забезпеченості по кредитах	Показує ступінь захищеності кредиторів від несплати процентних платежів.	(Фінансовий результат до оподаткування+ Фінансові витрати)/Фінансові витрати	збільшення

ДОДАТОК Г

ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПІДХІД ПРИ АНАЛІЗІ ФІНАНСОВОЇ СТІКОСТІ

Таблиця Г. 1 – Розподіл підприємств за класами, відповідно до рейтингового числа – суми балів

Класи підприємств	Характеристика
I клас	Підприємства з нормальним запасом фінансової стійкості, що дає впевненість у поверненні залучених коштів
II клас	Підприємства, які демонструють деяку ступінь ризику із заборгованості, але ще не вважаються ризикованими
III клас	Проблемні підприємства. Тут ще не має ризику втрати коштів, але сумнівним є повне отримання відсотків
IV клас	Підприємства з високим ризиком банкрутства навіть після вжиття заходів щодо фінансового оздоровлення. Кредитори такого підприємства ризикують втратити свої кошти і відсотки;
V клас	Підприємства з дуже високим ризиком, майже не платоспроможні

Таблиця Г. 2 – Розподіл ДП за критеріями оцінки фінансового стану

Показник	Межі класів згідно з критеріями, бали					
	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 і більше – 20 бал.	0,2 – 16бал.	0,15 – 12 бал.	0,1 – 8 бал.	0,05 – 4 бал.	менше 0,05 – 0 бал.
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,0 і більше – 18 бал.	0,9 – 15бал.	0,8 – 12 бал.	0,7 – 9 бал.	0,6 – 6 бал.	менше 0,5 – 0 бал
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,0 і більше – 16,5 бал.	(1,9-1,7) – (15-12) бал.	(1,6-1,4) – (10,5-7,5) бал.	(1,3-1,1) – (6-3) бал.	1,0 – 1,5 бал.	менше 1,0 – 0 бал.
Коефіцієнт фінансової автономії	0,6 і більше – 17 бал.	(0,59-0,54) – (15-12) бал.	(0,53 - 0,43) – (11,4-7,4) бал.	(0,42-0,41) – (6,6-1,8) бал.	0,4 – 1 бал. менше 0,4 – 0 бал.	0,4 – 0 бал.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,5 і більше – 15 бал.	0,4 – 12 бал.	0,3 – 9 бал.	0,2 – 6 бал.	0,1 – 3 бал.	менше 0,1 – 0 бал
Коефіцієнт забезпеченості запасів власним капіталом	0,5 і більше – 15 бал	. 0,9 – 12бал.	0,8 – 9 бал.	0,7 – 6 бал.	0,6 – 3 бал.	менше 0,5 – 0 бал.
Мінімальне значення межі	100	85-64	63,9-56,9	41,6-28,3	18	–

ДОДАТОК Д
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО АТ «УКРПОШТА»

Таблиця Д. 1 – Загальна інформація про АТ «Укрпошта» [21]

Повне найменування юридичної особи	Акціонерне Товариство «Укрпошта»
Назва іноземною мовою	STOCK COMPANY «UKRPOSHTA»
Код ЄДРПОУ	21560045
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 01001, місто Київ, вул. Хрещатик, буд. 22
Розмір статутного капіталу	6518597 тис. грн
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Дата реєстрації	15.12.1993

ДОДАТОК Е
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ АТ «УКРПОШТА»

Таблиця Е.1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) АТ «Укрпошта» за 2017 р.–
2021 р., тис. грн. [38–42]

Актив	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Необоротні активи	1095	3 525 103	3 567 000	3571 052	3630 676	4327 306
Нематеріальні активи	1000	35 965	28 402	25 037	18 695	55 518
Первісна вартість	1001	122 831	119 063	119 590	115 114	150078
Амортизація	1002	(86 866)	(90 661)	(94 553)	(96419)	(94560)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	302 426	85 738	38 416	65 889	320 864
Основні засоби	1010	3 160 356	3 424 096	3 305 771	3 410 581	3 830 957
Первісна вартість	1011	4 401 533	4 946 099	5 066 378	5 401 367	6 160 904
Знос	1012	(1241177)	(1522003)	(1760607)	(1990786)	(2329947)
Інвестиційна нерухомість	1015	13 435	14 937	187 724	117 377	100 693
Первісна вартість	1016	13 435	14 937	187 724	120 829	107 386
Знос	1017	-	-	-	(3 452)	(6 693)
Інші фінансові інвестиції	1035	12 399	13 372	13 816	17 925	19 078
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	522	455	288	209	196
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-	-	-
Оборотні активи	1195	4 212 092	2 461 854	4 336 303	6 180 128	6 364 685
Запаси	1100	235 736	235 837	195 381	225 554	293 899
Виробничі запаси	1101	136 213	159 774	123 546	161 138	231 750
Незавершене виробництво	1102	-	1 081	2 606	4 170	11
Готова продукція	1103	7 724	7 064	8 422	11 518	-
Товари	1104	91 799	67 918	60 807	48 728	62 138
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	834 658	158 358	275 050	335 516	401 152
Первісна вартість	1125,1	848 177	183 982	307 690	371 650	459 406
Резерв під знецінення	1125,2	(13 519)	(25 624)	(32 640)	(36 134)	(58 254)
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	24 900	22 402	19 097	24 818	35 830
З бюджетом	1135	15 791	25 794	10 143	17 197	8 942
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	13 260	-
з нарахованих доходів	1140	3 732	5 453	8 335	8 785	8 686
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	95 681	138 635	126 678	97 356	155 828
Первісна вартість	1155,1	100 915	151 564	144 050	118 956	179 138
Резерв під знецінення	1155,2	(5 234)	(12 929)	(17 372)	(21 600)	(23 310)
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	195 095	1 509 233

Продовження таблиці Е.1

Актив	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	2 982 647	846 931	3 675 137	5 246 112	3 893 395
Готівка	1166	374 635	169 106	210 346	193 831	119 329
Поточні рахунки у банку	1167	2 608 012	677 825	3 464 791	4 752 281	3 774 066
Інші оборотні активи	1190	18 947	28 444	26 482	29 695	57 720
Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	98 659	75 643
Баланс	1300	7 737 195	6 028 854	7 907 355	9 909 463	10 767 634

Таблиця Е.2 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) (продовження), тис. грн. [38–42]

Пасив	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Власний капітал	1495	2 798 759	2 267 925	2 551 675	2 582 366	2 677 889
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 518 597	6 518 597	6 518 597	6 518 597	6 518 597
Ефект переоцінки при корпоратизації	1416	(5 254 038)	(5 254 038)	(5 254 038)	(5 254 038)	(5 254 038)
Нерозподілений прибуток	1420	1 534 200	1 003 366	1 287 116	1 317 807	1413 330
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595	262 650	186 591	404 864	628 744	1120 498
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	235 400	114 263	208 119	201 646	189 105
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	-	65 878	612 876
Інші довгострокові зобов'язання	1515	27 250	72 328	196 745	361 220	318 515
Поточні зобов'язання і забезпечення	1695	4 675 786	3 574 338	4 950 816	6 698 353	6 969 247
Короткострокові кредити банків	1600	323 878	112 627	41 939	250 758	127 223
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	38 189	65 993	98 902	168 707	217 288
товари, роботи, послуги	1615	496 625	541 590	541 110	1 103 112	1 733 721
розрахунками з бюджетом	1620	57 286	94 929	94 574	99 315	137 553
у тому числі з податку на прибуток	1621	35	14 329	124	-	22 028
розрахунками зі страхування	1625	38 906	36 285	49 526	55 484	84 806
Розрахунками з оплати праці	1630	137 355	154 033	179 259	205 345	250 279
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	26 626	106 818	50 972	259 671	191 403

Продовження таблиці Е.2

Пасив	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з акціонерами	1640	-	-	121 607	49 477	55 075
Нарахування та інші забезпечення	1660	222 557	330 188	424 173	502 007	614 309
Доходи майбутніх періодів	1665	286 714	364 277	401 630	413 663	499 055
Інші поточні зобов'язання	1690	3 047 647	1767598	2947124	3 590 814	3 058 535
Баланс	1900	7 737 195	6 028 854	7 907 355	9 909 463	10 767 634

Таблиця Е.3 – Звіт про фінансові результати, тис. грн. [38–42]

Стаття	Код рядка	Рік				
		2017	2018	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2000	5377253	6791536	7777843	9182437	11181686
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2050	(5198099)	(6364050)	(6596957)	(7774565)	(9536425)
Валовий:						
Прибуток, тис. грн.	2090	179154	427 486	1 180 886	1 407 872	1645261
Збиток, тис. грн.	2095	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи, тис. грн.	2120	299855	43 292	747 012	259 383	309 471
Адміністративні витрати, тис. грн.	2130	(361655)	(817456)	(1 014 143)	(1136999)	(1324050)
Витрати на збут, тис. грн.	2150	(227014)	(180418)	(188 026)	(211 367)	(259 349)
Інші операційні витрати, тис. грн.	2180	(102962)	(130672)	(190 374)	(147 237)	(170 034)
Фінансовий прибуток/(збиток) від операційної діяльності:	2190 (2195)	(212622)	(657768)	501 654	171 652	201 299
Інші фінансові доходи, тис. грн.	2220	35170	154474	91 419	94 517	104 904
Інші доходи, тис. грн.	2240	8097	1309	2 579	68 959	91 705
Фінансові витрати, тис. грн.	2250	(34802)	(107204)	(74 048)	(86 028)	(114 569)
Інші витрати, тис. грн.	2270	(15283)	(17805)	(22 391)	(45 477)	(45 575)
Фінансовий прибуток/(збиток) до оподаткування, тис. грн.	2290 (2295)	(219440)	(626994)	499 213	203 623	237 946
(Витрати) дохід з податку на прибуток, тис. грн.	2300	41960	119213	(93 856)	(42383)	(54364)
Чистий прибуток/(збиток) фінансовий результат, тис. грн.	2350 (2355)	(177480)	(507781)	405 357	161 240	183 582

Таблиця Е.4 – Звіт про сукупний дохід, тис. грн. [38–42]

Стаття	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Перевірка необоротних активів	2400	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-	-	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-	-	-	-
Сукупний дохід	2465	(177 480)	(507 781)	405 357	161 240	183 582

Таблиця Е.5 – Елементи операційних витрат, тис. грн. [38–42]

Стаття	Код рядка	Роки				
		2017	2018	2019	2020	2021
Матеріальні витрати	2500	507 853	616 404	555 274	520 443	645 645
Витрати на оплату праці	2505	3 350 848	4 282 103	4 691 193	5 280 313	6 194 389
Відрахування на соціальні заходи	2510	808 216	1 019 201	1 105 498	1 237 219	1 461 785
Знос/ амортизація	2515	195 021	291 710	290 590	354 882	454 092
Інші операційні витрати	2520	1 027 792	1 151 233	1 252 050	1 764 579	2 437 060
Собівартість реалізованих товарів	2530	87 125	112 027	94 895	92 732	96 887
Разом	2550	5 889 730	7 472 678	7 989 500	9 270 168	11 289 858

ДОДАТОК Ж
АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ АТ «УКРПОШТА»

Таблиця Ж.1 – Аналіз ділової активності АТ «Укрпошта» за період 2017 р - 2021 р. [38–42]

Показник	Рік					Відхилення 2021 р. до 2017 р.
	2017	2018	2019	2020	2021	
Аналіз ділової активності підприємства						
Коефіцієнт оборотності активів	0,79	0,99	1,12	1,03	1,08	0,29
Період обертання активів (Та), днів	462	370	327	354	337	-125
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,97	13,68	35,89	30,08	30,36	23,39
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	52	27	10	12	12	-40
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	13,94	13,08	14,37	11,17	7,88	-6,06
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	26	28	25	33	46	20
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	21,97	22,05	30,60	36,94	36,72	15
Період обертання матеріальних запасів, днів	17	17	12	10	10	-7
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,70	2,06	2,31	2,73	3,09	1,39
Період обертання основних засобів, днів	215	177	158	133	118	-96
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,86	2,68	3,23	3,58	4,25	2,39
Період обертання власного капіталу, днів	196	136	113	102	86	-110
Операційний цикл, днів	69	43	22	22	22	-47
Фінансовий цикл, днів	43	15	-3	-11	-24	-67

ДОДАТОК И
АБСОЛЮТНІ ТА ВІДНОСТІ ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ
СТІЙКОСТІ АТ «УКРПОШТА»

Таблиця И.1 – Абсолютні показники фінансової стійкості АТ «Укрпошта» за період 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсол. відхилення
	2017	2018	2019	2020	2021	
Власний капітал	2798759	2267925	2551675	2582366	2677889	-120870
Необоротні активи	3 525 103	3 567 000	3 571 052	3 630 676	4 327 306	802203
Власні обігові кошти	-726 344	-1 299 075	-1 019 377	-1 048 310	-1 649 417	-923073
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	262 650	186 591	404 864	628 744	1 120 498	857848
Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	-463 694	-1 112 484	-614 513	-419 566	-528 919	-65225
Короткострокові кредити	323 878	112 627	41 939	250 758	127 223	-196655
Загальний обсяг основних джерел покриття запасів	-139 816	-999 857	-572 574	-168 808	-401 696	-261880
Запаси	235 736	235 837	195 381	225 554	293 899	58163
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (Ф ^{ВОК})	-962 080	-1 534 912	-1 214 758	-1 273 864	-1 943 316	-981236
Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових зобов'язань (Ф ^{ПК})	-699 430	-1 348 321	-809 894	-645 120	-822 818	-123388
Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (Ф ^{ЗАГ})	-375 552	-1 235 694	-767 955	-394 362	-695 595	-320043
Запас стійкості фінансового стану, днів	-25	-66	-36	-15	-22	3
Надлишок (+) або нестача (-) коштів на 1 грн. запасів, коп.	-1,59	-5,24	-3,93	-1,75	-2,37	-0,77

Продовження таблиці И.1

Показник	Роки					Абсолютне відхилення
	2017	2018	2019	2020	2021	
Трикомпонентний показник фінансової стійкості: S(Φ)	(0;0;0)	(0;0;0)	(0;0;0)	(0;0;0)	(0;0;0)	-
Тип фінансової стійкості	Кризовий стан	Кризовий стан	Кризовий стан	Кризовий стан	Кризовий стан	-

Таблиця И.2 – Відносні показники фінансової стійкості АТ «Укрпошта»

Показник	Рік					Відхилення 2021 р. до 2017 р.
	2017	2018	2019	2020	2021	
Коефіцієнт автономії	0,36	0,38	0,32	0,26	0,25	-0,11
Коефіцієнт фінансової залежності	2,76	2,66	3,10	3,84	4,02	1,26
Коефіцієнт фінансування	1,76	1,66	2,10	2,84	3,02	1,26
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,15	-0,35	-0,19	-0,14	-0,20	-0,06
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,26	-0,57	-0,40	-0,41	-0,62	-0,36
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними активами	-0,17	-0,53	-0,24	-0,17	-0,26	-0,09

ДОДАТОК К

МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця К.1 – Методи оптимізації структури капіталу

Методи оптимізації структури капіталу	Зміст методу
За критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності	Цей метод ґрунтується на багатоваріантних розрахунках рівня фінансової рентабельності при різній структурі капіталу. Остання відображається через такий показник, як ефект фінансового важеля (левериджу).
За критерієм мінімізації вартості	Метод ґрунтується на попередній оцінці власного та позикового капіталів за різних умов їх формування, обслуговування та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства.
За критерієм фінансових ризиків	Він пов'язаний із процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових частин активів підприємства: необоротний актив, оборотний актив (з поділом на постійну й змінну частини).

Таблиця К.2 – Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності при різних значеннях коефіцієнта фінансового важеля, тис. грн.

Показник	Варіанти розрахунку						
	1	2	3	4	5	6	7
Сума власного капіталу, тис. грн.	2677889	2 677 889	2 677 889	2 677 889	2 677 889	2 677 889	2677889
Можлива сума позикового капіталу, тис. грн.	1285386,7	1472839	1767406,7	1847743	2008416,8	2195869	2383321,2
Загальна сума капіталу, тис. грн.	3963275,7	4150728	4445295,7	4525632	4686305,8	4873758	5061210,21
Коефіцієнт фінансового важеля	0,48	0,55	0,66	0,69	0,75	0,82	0,89
Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	15,915	15,915	15,915	15,915	15,915	15,915	15,915
Ставка відсотку за кредит без ризику, %	8,83	8,83	8,83	8,83	8,83	8,83	8,83
Премія за ризик, %	0	0	0	1	2	3	4
Ставка відсотку за кредит з врахуванням ризику, %	8,83	8,83	8,83	9,83	10,83	11,83	12,83

Продовження таблиці К.2

Показник	Варіанти розрахунку						
	1	2	3	4	5	6	7
Сума валового прибутку без процентів за кредит, тис. грн.	630755,3	660588,35	707468,8	720254,4	745825,5	775658,58	805491,6
Сума процентів за кредит, що сплачуються, тис. грн.	113499,6	130051,6	156062,0	181633,2	217511,5	259771,3	305780,1
Сума валового прибутку з врахуванням сплати відсотків за кредит, тис.грн.	517255,6	530536,67	551406,8	538621,2	528314,0	515887,28	499711,5
Ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
Сума податку на прибуток, тис. грн.	93106,0	95496,6	99253,22	96951,82	95096,52	92859,711	89948,06
Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, тис. грн.	424149,6	435040,1	452153,5	441669,4	433217,5	423027,57	409763,4
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу,%	15,84	16,25	16,88	16,49	16,18	15,80	15,30
Ефект фінансового левериджу, %	2,79	3,20	3,83	3,44	3,13	2,75	2,25

ДОДАТОК Л

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ПРИБУТОК ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОГНОЗ ЧИСТОГО ДОХОДУ НА 2022 РІК

Таблиця Л.1 – Вплив факторів на прибуток від операційної діяльності
АТ «Укрпошта»

Показники	Сума впливу факторів, тис. грн
Собівартість	-69140,4
Адміністративні витрати	60502,5
Витрати на збут	-1962,1
Інші операційні доходи	-6386,2
Інші операційні витрати	9260,2
Чистий дохід	37373,0
Загальний вплив	29647,0

The screenshot shows an Excel spreadsheet with the following data:

Роки	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.
2017	5377253
2018	6791536
2019	7777843
2020	9182437
2021	11181686
2022	12262081,1

Рисунок К.1 – Розрахунок прогнозованого чистого доходу на 2022 р. за допомогою функції табличного процесора Microsoft Office Excel